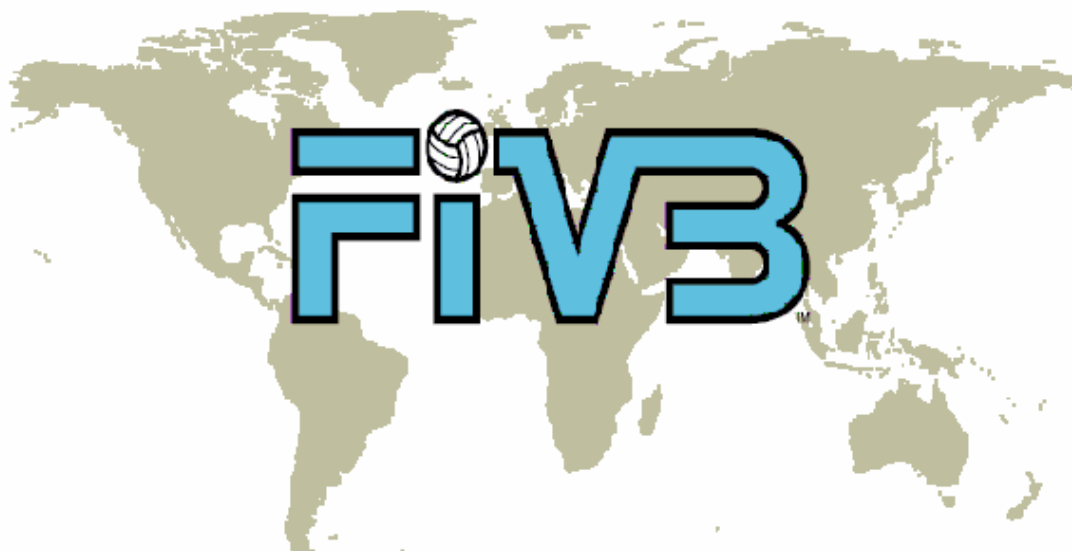

CASEBOOK

Izdanje 2009

Verzija 1.5

Pripremila Komisija FIVB za pravila igre

Za potrebe UOSS, koristeći prevod ranije Verzije 1.2, preveli i priredili:
Bojana Nikolić, Ivana Vasić, Stanko Jelisić i Dejan Jovanović

SADRŽAJ

Strana	Tema pravila	Slučajevi
2	<i>Sadržaj</i>	
3	<i>Predgovor</i>	
4	<i>DEO I : TEORIJSKI PRINCIPI PRIMENE PRAVILA</i>	
9	<i>DEO II : SLUČAJEVI</i>	
9	POGLAVLJE 1: UČESNICI	
9	Nošenje nedozvoljenih predmeta	2.1 - 2.2
9	Kapiten	2.3 - 2.7
11	Trener	2.8 - 2.14
14	POGLAVLJE 2: TOK UTAKMICE	
14	Žreb	3.1
14	Pozicione i rotacione greške	3.2 - 3.7
17	POGLAVLJE 3: AKCIJE U IGRI	
17	Igranje loptom	4.1 - 4.10
20	Prelaz ispod mreže	4.11 - 4.12
21	Igrač pored mreže ili dodiruje mrežu	4.13 - 4.27
25	Servis	4.28 - 4.32
27	Udarac u napadu	4.33 - 4.39
28	Blok	4.40 - 4.51
34	POGLAVLJE 4: PREKIDI I ODUGOVLAČENJA	
34	Zamene igrača	5.1 - 5.15
39	Tajm-auti i tehnički tajm-auti	5.16
39	Neosnovani zahtevi	5.17 - 5.19
40	Povrede	5.20 - 5.22
42	Odugovlačenja igre	5.23 - 5.25
43	Spoljno ometanje (uticaji)	5.26 - 5.27
44	POGLAVLJE 5: LIBERO	5.1 – 5.25
53	POGLAVLJE 6: PONAŠANJE UČESNIKA	6.1 - 6.9
57	POGLAVLJE 7: SUDIJE I NJIHOVE NADLEŽNOSTI	7.1 - 7.11
61	POGLAVLJE 8: SPECIJALNI SLUČAJEVI	8.1 - 8.7

PREDGOVOR

Odbojka je velika igra - samo upitajte milione ljudi koji je igraju, posmatraju, analiziraju i sude. Poslednjih godina se aktivno promoviše i doživela je neverovatan razvoj kao vrhunski takmičarski sport. Povećanje uzbuđenja, brzine, eksplozivnih akcija, čist i zdrav imidž kao i brojna TV publika je dovela do toga da se igra još više razvije, pojednostavi i bude privlačnija još većem broju gledalaca.

To je osnova za kontinuiran razvoj Pravila igre. Ali za dalji razvoj igre je veoma bitno obezbediti pravilnu i jednoobraznu primenu Pravila igre na svetskom nivou.

Casebook je zbirka slučajeva sa zvaničnim tumačenjima odobrenih od Komisije za pravila igre i zasnovana na najnovijem izdanju Pravila igre. Ova tumačenja proširuju i pojašnjavaju duh i značenje Zvaničnih pravila igre i predstavljaju zvanične interpretacije koje treba poštovati za vreme svih zvaničnih takmičenja.

Izdavanjem FIVB Casebook-a sa ključnim situacijama se promovišu i unificiraju odluke sudija. Od ovog izdanja se očekuje da nastavi da bude od velike koristi igračima, trenerima, a posebno sudijama tako da odluke uvek budu identične u istim situacijama, bez obzira ko vodi meč i na kom nivou takmičenja.

Ovo izdanje Casebook-a je priredio Klaus Fezer, koji je sakupio materijal iz originalnog dela Yoshiharu Nishiwaki-ja, koji je kao osnovu je koristio izdanje pokojnog dr Jim Coleman-a, sa posebnom pomoći i doprinosom ostalih članova Komisije za pravila igre i Gavriel Kraus-a, predsednika Internacionalne sudijske komisije zajedno sa ostalim članovima komisije.

Ovo izdanje je u skladu sa Pravilima 2009-2012, koja su odobrena na FIVB kongresu 2008. godine.

Predsednik FIVB Komisije za pravila igre
Sandy Steel

DEO I : TEORIJSKI PRINCIPI PRIMENE PRAVILA

Sudija je osoba koja primenjuje pravila u igri. Da bi ispravno primenjivao Pravila igre sudija ih mora razumeti nepogrešivo, a u toku utakmice primenjivati precizno i odlučno. Još bitnije je poznavanje osnovnih principa formulisanja pravila. U protivnom nikada neće u potpunosti razumeti pravila i, prirodno, imaće velike teškoće u njihovoj ispravnoj primeni, a posebno kada se dogodi situacija koja nije jasno definisana pravilima a gde sudija mora da autoritativno donese ispravnu odluku. **Pravilo 23.2.3** kaže: "Sudija je ovlašćen da odlučuje o svim pitanjima u vezi sa igrom, pa i o onim koja nisu predviđena pravilima." To je moguće samo na osnovu potpunog vladanja osnovnim principima formulisanja i primene Pravila igre.

Da bi se pravila ispravno primenjivala sudije bi trebalo da u potpunosti poznaju sledeće osnovne funkcije i teoretske principe formulisanja i primene Pravila igre:

1. Funkcija pravila

Prirodno je, da ako želite da tačno primenjujete pravila igre, morate znati koje su osnovne funkcije tih pravila. Uopšteno govoreći, Pravila igre kao celina, imaju sledeće funkcije:

A. Definisanje karaktera igre

Pravila daju karakteristike igre i razlikuju Odbojku od ostalih sportova.

- a) Pravila određuju uslove za igru, objekte i opremu, podlogu i dimenzije teren kao i sve odredbe koje se tiču mreže, lopti itd.
- b) Pravila određuju broj učesnika, broj igrača u igri, njihove pozicije, redosled serviranja, itd.
- c) Pravila definišu način igre, kako održati loptu u igri, prostor za prelaz lopte i kako osvojiti poen, kako pobediti u setu i utakmici.

B. Definisanje dozvoljenih tehnika u igri

Mnoga pravila daju jasne definicije i prave uočljive razlike između dozvoljenih i nedozvoljenih tehnika. Ova pravila, koja definišu tehnike, moraju biti proučena do poslednjeg detalja i veoma precizno razjašnjena kako bi ih sudije pravilno primenjivale.

C. Igra u fer uslovima

Sva pravila koja se tiču terena, objekata i opreme, tehnike pa čak i ponašanja učesnika su jednaka za sve igrače obe ekipe. Takvo postupanje je FER. To je kritična tačka suđenja. Ako se pravila ne primenjuju jednako za obe ekipe, čak i u slučaju da to sudija ne čini namerno, to neće biti fer. Prema tome, preciznost u razumevanju i primeni pravila je osnovni element fer i pravednog suđenja.

D. Obrazovna funkcija

Osnovni cilj svih sportista, kada se govori o vladanju, bez obzira kojim se sportom bave, je sportsko ponašanje. Specijalno zbog toga postoji Odeljak 7 "Ponašanje učesnika". Sve sudije moraju da naglase ovu funkciju jer ona predstavlja suštinu sporta. Cilj sporta nije samo takmičenje, već i uporedo stvaranje atmosfere sportskog i fer ponašanja kao i razvoj razumevanja i univerzalnog prijateljstva.

2. Faktori koji utiču na formulaciju pravila

Pravila igre moraju udovoljiti svim zahtevima koje nameće razvoj sporta. Faktori koji se, prirodno, moraju uzeti u obzir prilikom formulisanja i prilagođavanja pravila su:

A. Tehnički i taktički razvoj

Pravila ne treba samo da zadovoljavaju zahteve koje nameće tehnički i taktički razvoj Odbojke, već isto tako i da preuzmu inicijativu i vodeću ulogu u razvoju sporta.

B. Spektakularnost

Promocija bilo kog sportskog događaja u znatnom obimu zavisi od njegove atraktivnosti. Kao merilo atraktivnosti služi emotivna reakcija publike. To je SPEKTAKULARNOST.

C. Širi publicitet

Razvoj modernog sporta umnogome zavisi od socijalnih elemenata i od društva u celini. Publicitet je najznačajniji i najefikasniji način za povećanje interesa za sport i prihvatanje sporta od strane javnosti. To je jedan od ključnih faktora koje treba imati u vidu.

D. Ekonomski zahtevi

Sasvim je prirodno da je za promociju bilo kog sporta neophodno imati finansijsku podršku. Zbog toga treba činiti izvesne ustupke.

3. Osnovni principi primene pravila

Osnovna načela primene pravila, prirodno, počivaju na funkciji pravila i faktorima koji utiču na formulaciju samih pravila. Na osnovu ovoga može se reći da su najznačajnija načela primene pravila sledeća:

A. Dobri i fer uslovi za igru:

Osnovni princip sastoji se u tome da se obezbede najbolji mogući uslovi i pruži šansa igračima da prikažu najviši nivo svog sportskog umeća. Nivo sportskog umeća utiče na ukupnu sliku o sportu. Sportisti se po nekoliko godina pripremaju za pojedina takmičenja. Zbog toga, takmičenje za njih predstavlja važnu priliku da pokažu rezultate svog dugog i napornog rada, kao i priliku da se oceni nivo njihovog sportskog dostignuća. Poštena procena nivoa njihovog sportskog umeća, ishod utakmice ili takmičenja, proizilazi samo iz maksimalnog zalaganja i krajnjeg učinka igrača. Sudija mora biti svestan činjenice da će svaka njegova odluka tehničke prirode imati očigledan psihološki uticaj na igrače. Psihološki uticaj može imati pozitivno i negativno dejstvo. Zbog toga, jedan od osnovnih zahteva za svakog sudiju je da pruži igračima šansu da na najbolji načina pokažu svoje sportsko umeće.

Sa ove tačke gledišta kritična tačka suđenja je ujednačenost i stabilnost prilikom procenjivanja odluka. Materijalna osnova za ujednačeno i stabilno suđenje je preciznost, dok se sa psihološke strane kao osnova uzima nepristrasnost (biti fer). Drugi način na osnovu koga sudije mogu stvoriti optimalne uslove, sastoji se u preciznom kontrolisanju tempa igre. Tempo igre ne bi trebao da bude ni suviše brz ni suviše spor.

B. Podsticanje spektakularnosti:

Spektakularnost i atraktivnost su elementi od primarnog značaja za promociju sporta. Još jedan vrlo bitan element koji sudija mora imati u vidu je podsticanje oduševljenja kod gledalaca. Zbog toga, sudija treba da pronađe najbolji način kako da smanji broj i skрати prekide u toku utakmice, kao i da podsticajno deluje da atraktivnih trenutaka u toku

utakmice bude što više. Sudija ipak, ne sme da smišljeno motiviše ali ni da obeshrabruje masu i smanjuje njihovo oduševljenje. Sudija takođe ima odgovornost za promociju sporta.

C. Saradnja zvaničnih lica:

Saradnja između članova sudijskog kolegijuma je administrativna osnova za dobro suđenje, za dobro vođenje utakmice. Svaki član sudijskog kolegijuma ima posebna ovlašćenja i nadležnosti kao što je regulisano pravilima. Takođe, svaki član kolegijuma ima svoju poziciju na terenu kako bi bio u mogućnosti da što bolje obavi dužnost koja mu je namenjena. Međutim, u pojedinim situacijama u toku meča može da se desi, da čak i sa tih pozicija na terenu dođe do ograničavanja vidnog polja. Zbog toga, potpuna saradnja između zvaničnih lica je jedini način da se osigura tačna procena i donese prava odluka i da članovi sudijskog kolegijuma tačno i precizno obave dužnosti koje su im namenjene.

Na osnovu svega što je do sada napisano, može se zaključiti da sudija ne treba da bude osoba koja samo obavlja svoju dužnost vođenja utakmice i tačne primene pravila, već neko ko treba da vodi računa i o uticaju psiholoških, socijalnih i tehničkih činilaca igre. Sudija nije samo organizator i sudija, nego takođe i pedagog i promoter.

PRAVILA ZA IZDANJE CASEBOOK 2009

Casebook 2009 je odraz Pravila igre koje je odobrio Kongres FIVB 2008. godine. Dok su ostala tumačenja i filozofske promene uvek moguće, vredni zapamtiti da se tumačenja ovde prikazana primenjuju na Pravila igre **danas**.

Napomena: Kad ekipe i igrači nisu identifikovani imenom, kao sredstvo za razumevanje svake situacije koristi se slovo »**S**« da bi se označila ekipa koja servira i članovi te ekipe. Slovo »**R**« se koristi za označavanje ekipe koja prima servis i igrača te ekipe. U oba slučaja pozicije 2, 3 i 4 su igrači prednje linije. S-1 označava ispravnog servera ekipe koja servira a R-1 je poslednji primač ekipe koja prima servis.

Promene u izdanju **2009** u poređenju sa izdanjem **2007** (FIVB Casebook, Verzija **1.4***):

Mnogi slučajevi su ostali isti, samo su napravljene male izmene u rečima ili vremenima. Slučajevi se moraju ponovo numerisati, a stari brojevi su stavljani u zagrade.

Sledeća lista slučajeva je promenjena prema novim Pravilima ili interpretacijama koji bolje odgovaraju trenutnoj filozofiji održavanja lopte u igri:

- 1.12 (2.12) Za FIVB svetska i zvanična takmičenja postoji novo ograničenje za trenere.
- 3.14 (4.13) Novo pravilo greške dodira mreže.
- 3.16 (4.16) Novo pravilo 9.1.2.3.
- 3.18 (4.18) Novo pravilo greške dodira mreže.
- 3.19 (4.19) Novo pravilo greške dodira mreže.
- 3.21 (4.22) Novo pravilo greške dodira mreže.
- 3.22 (4.23) Novo pravilo greške dodira mreže.
- 3.23 (4.24) Novo pravilo greške dodira mreže.
- 3.24 (4.25) Novo pravilo greške dodira mreže.
- 4.5 (5.6) Nova procedura zamene igrača.
- 4.19 (5.19) Nepravilni zahtevi moraju biti upisani u zapisnik.
- 4.20 (5.20) Nepravilni zahtevi moraju biti upisani u zapisnik.
- 5.5 (6.5) Novo pravilo 19.1.1
- 5.11 (6.11) Novo pravilo 19.1.1
- 5.15 (6.15) Novo pravilo 19.1.1
- 5.17 (6.18) Sudiji nije dozvoljeno da spreči ekipu da načini grešku.
- 5.19 (6.21) Novo pravilo 19.1.1
- 5.22 (6.25) Novo pravilo 19.1.1

Sledeći slučajevi su potpuno izbrisani:

- 1.1
- 2.13
- 4.14
- 4.21
- 5.2
- 6.17
- 6.20
- 6.24

Novi slučajevi su:

- 3.13
- 3.49
- 3.50
- 3.51
- 4.16
- 4.24
- 5.23
- 5.24
- 5.25
- 6.8
- 6.9
- 8.6
- 8.7

***Poslednja, za potrebe UOSS
prevedena cela verzija Casebook-a bila je Ver. 1.2**

Lista sadržaja:	Slučajevi	Strana
Poglavlje 1: UČESNICI	1.1 – 1.2	9
• Nošenje nedozvoljenih predmeta	1.1 – 1.2	9
• Kapiten	1.3 – 1.7	9
• Trener	1.8 – 1.13	11
Poglavlje 2: TOK UTAKMICE	2.1 – 2.8	14
• Žreb	2.1	14
• Pozicione i rotacione greške	2.2 – 2.8	14
Poglavlje 3: AKCIJE U IGRI	3.1 – 3.51	17
• Igranje loptom	3.1 – 3.10	17
• Prelaz ispod mreže	3.11 – 3.13	20
• Igrač pored mreže ili dodiruje mrežu	3.14 – 3.25	21
• Servis	3.26 – 3.32	24
• Udarac u napadu	3.33 – 3.37	26
• Blok	3.38 – 3.51	27
Poglavlje 4: PREKIDI I ODUGOVLAČENJA	4.1 – 4.29	32
• Zamene igrača	4.1 – 4.16	32
• Tajm-Auti i Tehnički Tajm-Auti	4.17	37
• Neosnovani zahtevi	4.18 – 4.20	37
• Povrede	4.21 – 4.24	39
• Odugovlačenja igre	4.25 – 4.27	40
• Spoljno ometanje (uticaji)	4.28 – 4.29	41
Poglavlje 5: LIBERO	5.1 – 5.25	42
Poglavlje 6: PONAŠANJE UČESNIKA	6.1 – 6.9	51
Poglavlje 7: SUDIJE I NJIHOVE NADLEŽNOSTI	7.1 – 7.11	55
Poglavlje 8: SPECIJALNI SLUČAJEVI	8.1 – 8.7	59

DEO II : SLUČAJEVI

POGLAVLJE 1 : UČESNICI

NOŠENJE NEDOZVOLJENIH PREDMETA

<p>1.1 (2.1) Igrač je spreman za zamenu. Drugi sudija primećuje da igrač nosi ortopedsko pomagalo. Da li je ovakva naprava dozvoljena?</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija će dozvoliti igraču da uđe u igru, pod uslovom da ta naprava ne predstavlja rizik ni za tog, ni za ostale igrače u igri. Sa druge strane, igraču koji nosi gipsani zavoj nije dozvoljeno da igra, ali takav igrač može da sedi na klupi za rezervne igrače. Pravilo 4.5.1</p>
<p>1.2 (2.2) U toku takmičenja igračica nosi prsten sa oštrim dijamantom. Prvi sudija zahteva da igračica skine taj prsten ali je ona odgovorila da je to nemoguće. Da li joj treba dozvoliti da igra sa tim prstenom na ruci?</p>	<p>Tumačenje: U skladu s Pravilima igre je da igračica mora da ukloni prsten sa ruke. U slučaju da je to stvarno nemoguće onda se prsten mora oblepiti kako bi sve igračice, uključujući i onu koja ga nosi, bile zaštićene od mogućih povreda. Za sudiju je veoma važno da naglasi i igračici i treneru da je igračica, koja noseći ovakav prsten na ruci narušava Pravila igre, odgovorna za sve posledice bilo kakve povrede koju može prouzrokovati tim prstenom. Pravilo 4.5.1</p>

KAPITEN

<p>1.3 (2.3) Tokom Kupa Amerike u više se navrata kapiten ekipe Argentine Conte, iščuđavao sudijskim odlukama i postavljao pitanja zašto su određene odluke bile donete. Kakav je pravilan odgovor prvog sudije u ovakvom slučaju?</p>	<p>Tumačenje: Kada, po mišljenju prvog sudije, ovakvo ponašanje prevaziđe okvire Pravila 5.1.2, sudija treba da kapitena u igri javno opomene, bez kazne, kao što je navedeno u Pravilu 21.1. Ako se ovakvo ponašanje nastavi, van okvira razumnog izražavanja neslaganja, kapiten u igri treba da bude kažnjen gubitkom nadigravanja (žuti karton) zbog neuljudnog ponašanja. Pravila 5.1.2, 20.1, 20.2, 21.2</p>
---	--

<p>1.4 (2.4) Kapiten u igri nije siguran da li je redosled serviranja njegove ekipe ispravan i moli drugog sudiju da proveri poziciju njegovih igrača pre nego što se igra nastavi. Da li je to dozvoljen zahtev od strane kapitena u igri?</p>	<p>Tumačenje: Ovakav zahtev je dozvoljen. U ovoj utakmici, prvi sudija je zamolio drugog sudiju da proveri da li su pozicije igrača ispravne, pre nastavka igre. Nije neophodno da prvi sudija bude uključen, pošto drugi sudija ima ovlašćenje da proveri postavu bez odobrenja prvog sudije. Međutim, nijedan sudija ne sme da kapitenu u igri da bilo kakvu informaciju o postavi protivničke ekipe osim da li je ispravna ili ne. Nijedna ekipa ne sme zloupotrebiti pravo postavljanja ovakvog zahteva. Pravilo 5.1.2.2</p>
<p>1.5 (2.5) Kapiten u igri ekipe A ne može tačno da odredi koji se igrači ekipe B nalaze u prednjoj liniji. Da bi to utvrdio, moli prvog sudiju da proveri postavu protivničke ekipe. Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Ako ovakav zahtev nije učestao, prvi sudija će drugog sudiju uputiti da proveri postavu protivničke ekipe. Međutim, jedina informacija koja se tiče protivničke ekipe a koju kapiten ekipe koja servira može dobiti je da li su pozicije igrača protivničke ekipe ispravne ili ne. Ne mogu se davati informacije o tome koji se igrači nalaze u prednjoj a koji u zadnjoj liniji. Pravilo 5.1.2.2</p>
<p>1.6 (2.6) Kapiten u igri primećuje znak linijskog sudije koji signalizira da je lopta dodirnula blok. Prvi sudija ne vidi znak koji pokazuje linijski sudija. Na koji način kapiten u igri, legalno i uljudno, moli prvog sudiju da pita linijskog sudiju koji je znak pokazao?</p>	<p>Tumačenje: Po završenom nadigravanju, uljudnim dizanjem ruke kapiten u igri može zamoliti prvog sudiju za objašnjenje. On može zatražiti tumačenje te odluke. Prvi sudija mora ispoštovati taj zahtev. Pravila 5.1.2.1 i 20.2.1</p>
<p>1.7 (2.7) Kapiten u igri ekipe A protestuje kod prvog sudije zato što je propustio da u skladu sa Pravilima igre dodeli kaznu. Prvi sudija naglašava da je njegova odluka konačna i da nikakav protest neće biti uvažen. Da li je ovo ispravan stav prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Sudija je pogrešio. Prvi sudija mora jasno da navede razlog za odluku. Ukoliko nije zadovoljan odlukom sudije, kapiten u igri može zadržati pravo da svoje neslaganje sa odlukom sudije unese u zapisnik kao zvaničan protest na kraju utakmice ili da zamoli zapisničara da to uradi umesto njega. Svi protesti koji se tiču Pravila igre ili primene sankcija su dozvoljeni i biće uvaženi. Nikakva rasprava o incidentu</p>

	<p>nije dozvoljena tokom utakmice.</p> <p>Na zvaničnim međunarodnim takmičenjima na kojima postoji Kontrolni komitet trener ekipe koja protestuje, od predsednika žirija na toj utakmici, može zahtevati da se održi sudijska konferencija. Postupak za sudijsku konferenciju dat je u Sudijskim instrukcijama za međunarodne sudije. Sa druge strane, ekipama nije dozvoljeno da protestuju protiv normalnih odluka sudije.</p> <p>Pravila 5.1.2.1, 23.2.4</p>
--	--

TRENER

<p>1.8 (2.8)</p> <p>Neposredno pre početka utakmice na Olimpijskim igrama u Atini prvi sudija je primetio da trener muške reprezentacije Italije nosi slušalice u ušima i razgovara sa statističarem koji se nalazio iza reklamnih panoa. Da li je upotreba ovakvih naprava dozvoljena?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Korišćenje ovakvih naprava je dozvoljeno. Dozvoljeno je da su dva statističara za stolovima na kraju prostora za igru, iza panoa, ali oni ne smeju da ulaze u teren, prostor za igru ili kontrolni prostor ili da idu blizu klupa za ekipe.</p>
--	---

<p>1.9 (2.9)</p> <p>U toku I i II seta između Nemačke i Kanade, trener nemačke reprezentacije izrazio je svoje neslaganje sa prvim sudijom. Posle toga prišao je drugom sudiji insistirajući da dobije objašnjenje u vezi sa odlukom prvog sudije. U dva navrata drugi sudija je razgovarao sa njim duže od 10 sekundi. Da li je drugi sudija u ovom slučaju ispravno primenio Pravila igre?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Prema Pravilu 5.1.2 isključivo je kapiten u igri dozvoljeno da se obrati sudijama za objašnjenja. Treneru nije dozvoljeno da se obrati sudijama. Drugi sudija treba da odbije razgovor sa njim i da ga zamoli da se vrati na svoje mesto. Ukoliko nema efekta, drugi sudija će odmah obavestiti prvog sudiju kako bi ovaj mogao primeniti odgovarajuće sankcije.</p> <p>Normalno, prvi sudija će preko kapitena u igri upozoriti trenera zbog ponašanja. Nema kazne.</p> <p>Ako trener nastavi sa takvim ponašanjem, prvi sudija će sankcionisati trenera kaznom (žuti karton) zbog neuljudnog ponašanja - gubitak nadigravanja, obaveštavajući ga preko kapitena u igri.</p> <p>Pravila 5.1.2, 5.2.3.4, 21.1, 21.2, 21.3</p>
---	---

<p>1.10 (2.10) Na Panameričkim igrama u Argentini, trener reprezentacije SAD ustao je sa klupe na kraju nadigravanja i glasno se žalio na odluku prvog sudije tražeći od njega da je ponovo razmotri. Kakav je ispravan odgovor prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija može, preko kapitena u igri, da treneru ili bilo kom drugom članu ekipe dodeli opomenu zbog manjeg prekršaja. U ekstremnim slučajevima, prvi sudija može sankcionisati trenera kaznom zbog neuljudnog ponašanja (žuti karton), u skladu sa skalom za sankcionisanje, Dijagram 9, Pravilo 21.3. Isključivo je kapiten u igri dozvoljeno da se obrati prvom sudiji za objašnjenje sudijske odluke. Pravila 5.1.2, 5.2.3, 20.1, 21.2, 21.3</p>
<p>1.11 (2.11) U utakmici Kupa CEV mađarski trener kretao se u slobodnoj zoni blizu bočne linije. Kada je zaželeo da zatraži tajm-aut, dao je znak pomoćnom treneru da pritisne sirenu, posle čega je trener dao zvaničan znak za tajm-aut. Da li je ovo prihvatljiv postupak zahtevanja tajm-auta?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je prihvatljiv postupak za traženje tajm-auta. Prvi trener je odgovoran za zahteve za tajm-aut, što podrazumeva i pritiskanje sirene i davanje znaka rukom. Kako bi se obezbedio normalan tok utakmice zajedno sa novim pravima trenera da se kreće u slobodnoj zoni, trener može da odobri drugom članu ekipe da pritisne sirenu (ne samo pomoćni trener), ali prvi trener i dalje mora da pokaže zvaničan znak rukom. Pravila 5.2.1, 5.2.3.3, 5.3.1</p>
<p>1.12 (2.12) Na Svetskom prvenstvu za žene u Japanu, igrale su Japanke protiv Ruskinja. Za vreme utakmice pomoćni trener i maser ekipe Japana skakali su sa klupe i pratili trenera duž bočne linije. Prvi sudija nije ništa učinio da spreči ovakvo ponašanje. Da li je ovakvo ponašanje Japanaca prihvatljivo?</p>	<p>Tumačenje: Pravila samo treneru dozvoljavaju da se slobodno kreće duž bočne linije, između produžetka linije napada i zone za zagrevanje. Ostali članovi ekipe moraju sedeti na klupi ili biti u zoni za zagrevanje. Prvi sudija je trebalo da preko kapitena u igri upozori trenera na ovo i da zatraži da pomoćni trener i maser sednu. Pravila 5.2.3.2, 5.2.3.4, 5.3.1</p>
<p>1.13 (2.14) Na utakmici između Niborga i Austrata, trener je preko osnovne linije ušao na teren, kako bi dao instrukcije svom Liberu. U drugoj situaciji, trener je stajao između produžetka linije napada i produžetka srednje linije. U toj poziciji ometao je zapisničara da vidi servera. Koji je ispravan odgovor sudija na</p>	<p>Tumačenje: Trener i samo trener, ima pravo da hoda između produžetka linije napada i zone za zagrevanje. Trener nema pravo da uđe na teren obavljajući trenersku dužnost. Trener je pogrešio u tri stvari. On nema pravo: 1. da bude iza terena u zoni za serviranje;</p>

ovakvo ponašanje?	<p>2. da bude između produžetka linije napada i srednje linije;</p> <p>3. da uđe na teren.</p> <p>Prilikom prvog događaja ovakve vrste u utakmici prvi sudija treba, preko kapitena u igri, dodeliti treneru opomenu zbog manjeg prekršaja. Trebalo je podsetiti trenera na granice trenerske slobode.</p> <p>Pravilo 5.2.3.4</p>
-------------------	--

POGLAVLJE 2: TOK UTAKMICE

ŽREB

<p>2.1 (3.1) Nakon osvajanja žreba pre početka prvog ili petog seta kapiten ekipe A je zatražio levu stranu terena i servis – da li on ima ovo pravo?</p>	<p>Tumačenje: Pobednik žreba ima sledeće mogućnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. da izabere servis, 2. da izabere prijem, 3. da izabere stranu terena. <p>Prema tome, ukoliko kapiten ekipe koji je osvojio žreb odabere stranu terena, kapiten ekipe koji je izgubio žreb, mora uzeti preostalu stranu terena i može izabrati da li će servirati ili primiti servis. Ukoliko kapiten ekipe koji je osvojio žreb, izabere servis, kapiten druge ekipe mora prihvatiti prijem servisa ali može odabrati stranu terena. Ako kapiten, pobednik žreba, odabere prijem servisa, kapiten druge ekipe mora prihvatiti da servira, ali može odabrati stranu terena.</p> <p>Pravilo 7.1.2</p>
---	--

POZICIONE I ROTACIONE GREŠKE

<p>2.2 (3.2) U prvenstvu SAD Sato, srednji igrač zadnje linije, je jasno stajao ispred Milera, koji je bio na poziciji srednjeg igrača prednje linije. Neposredno pre nego što će protivnički server udariti loptu i izvesti servis, Sato je skočio u vazduh i nije dodirivao teren ispred Milera u trenutku kada je lopta dodirnuta prilikom servisa. Da li je ovo bila ispravna pozicija Satove ekipe?</p>	<p>Tumačenje: Kada igrači skaču sa poda oni zadržavaju poziciju koju su imali u momentu poslednjeg kontakta sa podom. Zbog toga dok je Sato bio u vazduhu on je zadržao onu poziciju koju je imao pre skoka, odnosno u momentu poslednjeg dodira sa tlom, i smatra se da je Sato bio ispred Milera i u pogrešnoj poziciji tako da je trebao da usledi gubitak nadigravanja.</p> <p>Pravila 7.4, 7.4.2, 7.4.3</p>
<p>2.3 (3.3) U momentu izvođenja servisa, srednji igrač zadnje linije R-6, je stajao sa oba stopala neznatno iza stopala prednjeg srednjeg igrača R-3. Igrač R-6 jasno je držao svoju šaku na terenu ispred stopala igrača R-3 u trenutku kada je server udario loptu prilikom servisa. Da li je to pravilna pozicija ekipe koja prima servis?</p>	<p>Tumačenje: Ispravna pozicija. Samo se stopala koja su u kontaktu sa podom uzimaju u obzir prilikom određivanja da li se igrači nalaze u nepravilnoj poziciji.</p> <p>Pravila 7.4.3, 7.5</p>

<p>2.4 (3.4) U momentu kada je servis izveden dizač reprezentacije SAD, koja je primala servis, Stork je stajao delom stopala tako da je zakoračio na protivničku stranu terena a preostalim delom je stajao na srednjoj liniji. Drugi sudija je dosudio pozicionu grešku, pošto se Stork u trenutku kada je servis izveden nije u potpunosti nalazio u okviru graničnih linija svog polja. Da li je drugi sudija bio u pravu?</p>	<p>Tumačenje: Ispravna odluka drugog sudije. Pravila 1.3.3, 7.4</p>
<p>2.5 (3.5) Brazil je igrao utakmicu ženskog Grand Prix-a. U trećem setu, Brazil, koji je primao servis, osvojio je nadigravanje. Brazilska igračica broj 6 trebalo je da se rotira na mesto servera. Ali, servirala je igračica broj 5. Ta činjenica je promakla zapisničaru. Igračica broj 5 je servirala tri poena. Posle još dva nadigravanja ponovo je došao red da Brazil servira. Igračica koja dolazi posle igračice broj 5, igračica broj 11 je normalno došla na poziciju servera. Posle servisnog udarca, zapisničar je objavio grešku pogrešnog servera. U zapisniku, jedina činjenica koja je mogla da bude utvrđena, bila je da igračica broj 5 treba da servira. Kasnije, gledajući video traku, utvrđene su sve činjenice, ali to za vreme utakmice nije moglo da se utvrdi iz zapisnika. Sudija je dosudio gubitak nadigravanja ekipi Brazila na servis igračice broj 11, a Brazil je vraćen u pravilnu rotaciju. Nije bilo poništavanja poena. Da li je odluka prvog sudije bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Na osnovu informacije koja je sudiji bila dostupna, odluka prvog sudije bila je ispravna. Pravila 7.7.1, 23.2.3</p>
<p>2.6 (3.6) Ekipa Koreje je osvojila nadigravanje, poen i stekla pravo da servira. Pre rotacije, kapiten u igri ekipe Koreje zamolio je drugog sudiju da proveri poziciju njegovih saigrača u postavi, kako bi pravi igrač po redosledu rotacije izveo servis. Zapisničar je obavestio drugog sudiju da je igrač broj 10 na redu da servira.</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila ispravna. U ovakvim slučajevima sankcije za prekršaje pravila o ponašanju i tehnički tajm-outi ostaju na snazi. Ekipe se moraju vratiti originalnoj postavi igrača koliko god je to moguće. Ovi događaji se moraju upisati u zapisnik.</p>

<p>Posle toga ovaj igrač je servirao 4 poena uzastopno. Pre nego što je igrač broj 10 izveo i sledeći servis, zapisničar je obavestio drugog sudiju da je u stvari trebalo da servira igrač broj 8 iz ekipe Koreje. Prvi sudija je poništio 4 poena koja je osvojila ekipa na servis igrača broj 10. Ekipa je vraćena na rezultat i poziciju pri kojoj je trebalo da servira igrač broj 8. Svi zatraženi tajm-auti i zamene igrača za vreme ta 4 poena su poništeni, ali ne i tehnički tajm-aut. Zatim je dozvoljeno igraču broj 8 ekipe Koreje da servira i igra je nastavljena od trenutka kada je kapiten u igri ekipe Koreje zamolio drugog sudiju da proverio je na servisu. Da li je ovo bila ispravna odluka prvog sudije?</p>	
---	--

<p>2.7 (3.7) Nakon zvižduka za servis, prvi sudija je primetio da se na terenu nalazi samo pet igrača. I libero i njegova zamena su se još uvek nalazili u prostoru za zagrevanje, bez očigledne namere da učestvuju u nadigravanju. Kakav bi trebalo da bude postupak sudija?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija bi trebalo da da znak za servis kada je siguran da su ekipe spremne za igru i da je lopta u posedu servera. Zdrav razum nam govori da su ekipe odgovorne za neke stvari. Na primer, sudija neće obavestiti igrača/icu ako on/ona servira sa pogrešnog mesta, ili stoji jednim stopalom izvan terena za vreme servisnog udarca. Zato što je prvi sudija uočio grešku tek nakon zvižduka za servis, on/ona je morao/la odmah da prekine igru, dodeli sankciju za odugovlačenje ekipi koja je načinila grešku i nastavi igru uz posledice sankcije za odugovlačenje. Pravila 7.5, 7.7, 12.3, 12.4.3</p>
--	---

<p>2.8 (3.8) Na meču je servirala ekipa A. Odmah nakon servisnog udarca, linijski sudija broj 2 je podigao zastavicu kako bi ukazao da je deo stopala igrača broj 13 ekipe B izvan terena u vreme servisnog udarca. Prvi sudija je uočio ovaj znak zastavicom, dao znak pištaljkom i dosudio pozicionu grešku. Da li je odluka prvog sudije bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Da, odluka prvog sudije da prihvati znak zastavicom linijskog sudije i dosudi pozicionu grešku je bila ispravna. Ovlašćenja prvog sudije su iznad ovlašćenja svih članova sudijskog kolegijuma i ekipa, ali može da prihvati bilo koju sugestiju ostalih članova sudijskog kolegijuma kao njihovu odluku iako nije video grešku jer je gledao za vreme servisnog udarca ekipu koja servira. Pravila 7.5, 23.2.1</p>
--	---

POGLAVLJE 3: AKCIJE U IGRI

IGRANJE LOPTOM

<p>3.1 (4.1) Na utakmici Grand Champions Cup-a za muškarce, Narita je bio tehničar Japana, koji je igrao protiv Holandije. Japanski primač servisa je vrlo loše primio servis Holanđana i lopta je prešla preko mreže izvan antene. Narita je potrčao za loptom u slobodnu zonu Holanđana i uputio loptu prema strani Japana. Na njegovu nesreću, lopta koju je uputio nije prešla mrežu, nego se kretala prema mreži sa strane holandske ekipe, gde je srednji bloker holanđana uhvatio loptu. Prvi sudija je svirao pre nego što je holandski srednji bloker uhvatio loptu, a sudije su pokazale znak "lopta u autu". Da li je ovaj znak sudija ispravan? U kom trenutku lopta postaje "aut"?</p>	<p>Tumačenje: Sudijski znak je ispravan, lopta je "u autu". Lopta postaje "aut" kada potpuno napusti prostor iznad slobodne zone sa holandske strane mreže. To znači da je lopta "u autu" kada u potpunosti pređe bočnu liniju holandskog polja. Lopta bi takođe bila "aut" ako bi udarila holandskog igrača u slobodnoj zoni, pod uslovom da holandski igrač nije pokušavao da spreči protivnika u vraćanju lopte ka japanskoj strani mreže. Pravila 10.1.2, 10.1.2.2</p>
<p>3.2 (4.2) U pokušaju da odigra prvu loptu, u zadnjoj liniji, italijanski smečar Papi je udario loptu šakom odozdo. Prvi sudija je dozvolio da se igra nastavi. Da li je takva odluka bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je bio u pravu. Odigravanje se mora proceniti po kvalitetu kontakta sa loptom, tj. da li je ili nije lopta zadržana i/ili bačena. Sudije ne smeju biti nestrpljive (žuriti) u dosuđivanju greške za ovakvo odigravanje, osim ako jasno vide da je lopta zadržana ili bačena. Pravila 9.2.1, 9.2.2, 9.3.3, 9.3.4</p>
<p>3.3 (4.3) Na utakmici ženskih reprenzetacija SAD i Kine igračica Kine Li smečuje loptu u blok igračice SAD Oden. Lopta se odbija nazad u kinesko polje gde Li pokušava da odigra loptu "čekićem". U jednom pokretu igračice Li, lopta se odbija od jedne do druge ruke, zatim do grudi, a da pritom lopta nije bila zadržana ili bačena. Sudija je dozvolio da se igra nastavi. Da li je to ispravno?</p>	<p>Tumačenje Sudija je ispravno postupio. Ovo je bilo prvo odigravanje ekipe loptom koja je došla sa protivničke strane. Zbog toga, uzastopni dodiri lopte su dozvoljeni pošto su izvedeni u toku jednog pokreta igračice Kine, a pri tom lopta nije bila zadržana ili bačena. Postoji nekoliko slučajeva prvog odigravanja u kojima su uzastopni dodiri sa loptom dozvoljeni. Tu spadaju: 1. prijem servisa, 2. prijem napada protivničke ekipe, taj napad može biti i slab i snažan, 3. prijem lopte odigrane od sopstvenog bloka, 4. prijem lopte odigrane od strane protivničkog bloka. Pravila 9.2.3.2, 14.2</p>

<p>3.4 (4.4) Na Panameričkim igrama brazilska igračica je pokušala da blokira napad reprezentativke SAD, Williams. Lopta je pogodila šake igračice Brazila i spustila se između nje i mreže. Brazilka je izvila ruku i odigrala loptu. Lopta je vrlo kratko dodirnula njenu ruku i telo. Sudija je dosudio zadržanu loptu. Da li je to greška?</p>	<p>Tumačenje: Kontakt sa loptom određuje da li je lopta odigrana na dozvoljen način ili je bila zadržana. Pošto je to prvo odigravanje ekipe Brazila, brazilska igračica ima pravo na više uzastopnih dodira dok god čini samo jedan pokret. Međutim, sudija može da dosudi zadržanu ili bačenu loptu i na prvo odigravanje ekipe. Pravila 9.2.2, 9.2.3.2, 14.2</p>
<p>3.5 (4.5) Na utakmici između Brazila i Kanade na Panameričkim igrama, igračica Brazila je primila servis i uputila je loptu preko mreže gde kanadska srednja igračica prednje linije, u akciji blokiranja, preusmerava loptu na pod ekipe Brazila. Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Dozvoljeno je da se lopta blokira i vraća nazad u teren protivničke ekipe. Prvi sudija mora da odluči o ispravnosti kontakta blokera i lopte. Jedini kriterijum je da li je igrač u bloku odigrao loptu na dozvoljen način ili je lopta bila zadržana i/ili bačena. Nepravilan kontakt "zadržane lopte" može da se dogodi i prilikom blokiranja.</p>
<p>3.6 (4.6) Američki igrač Landry skače u nameri da spasi loptu koja se nalazi neposredno pored tribina. Nakon odigrane lopte, Landry je doskočio na tribine ne dodirnuvši pod. Da li je akcija Landry-a dozvoljena?</p>	<p>Tumačenje: Dozvoljena akcija. Igraču je dozvoljeno da loptu vrati i izvan sopstvene slobodne zone. Van prostora za igru, igraču koji nastoji da odigra loptu dozvoljeno je da se pomogne saigračem ili predmetom-konstrukcijom, ali samo na strani sopstvenog polja. Pravila 9, 9.1.3</p>
<p>3.7 (4.7) Na utakmici ženskih reprezentacija SAD i Kanade, u toku jednog nadigravanja, igračica Kanade pojurila je za loptom u gledalište. U trenutku kada je ona stigla do lopte i kada je htela da je odigra jedan gledalac sa tribina je pružio ruku u nameri da uhvati loptu. Kanadski trener je zahtevao da se nadigravanje ponovi zbog ometanja od strane gledaoca. Sudija je odbio njegov zahtev. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Da. Igraču je dozvoljeno da vrati loptu sa tribina za gledaoce koja se nalazi na strani njegovog polja ili sa druge tačke izvan prostora za igru, uključujući i klupu za rezervne igrače. Međutim, dok igrač ima prednost prilikom odigravanja u okviru prostora za igru, tu prednost nema izvan prostora za igru. Pravila 9, 9.1.3</p>

<p>3.8 (4.8)</p> <p>Na utakmici između Japana i Sovjetskog Saveza, sovjetska igračica izvela je veoma snažan napad. Japanska igračica u odbrani nije baš najbolje odigrala ovu loptu tako da se ona odbila od nje, daleko izvan terena. Druga japanska igračica je veoma brzo potrčala za loptom i na veoma atraktivan način vratila loptu u igru, ali je pri tom pala preko reklamnih panoa koji označavaju ivicu slobodne zone.</p> <p>Prilikom ovog ekstra napora, koji je izazvao veliko oduševljenje i aplauz publike, kontakt sa loptom je u završnom pokretu japanske igračice bio neznatno duži. Sudija je zviždukom prekinuo nadigravanje i dosudio je zadržanu loptu. Publika je veoma glasno protestovala na ovu sudijsku odluku. Da li je sudija bio u pravu i kako, u ovakvim situacijama, sudija treba da se ponaša?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Sudija nije samo osoba koja upravlja utakmicom i mehanički primenjuje Pravila igre, nego i onaj koji ima odgovornost za promociju odbojke. Bitan suštinski element za promociju odbojke je dozvoljavanje spektakularnih akcija.</p> <p>Sudija ne sme da podilazi publici ali isto tako ne treba ni da je ignoriše! Sudija u svom nastupu mora da pronade ravnotežu između tehničkih i sportskih efekata svoga delovanja. Praktično govoreći, potrebno je da se u određenom obimu nešto od tehničkih detalja žrtvuje zbog ukupnog utiska. U tome je "umetnost suđenja"!</p>
---	--

<p>3.9 (4.9)</p> <p>Igrač R-5, odigrao je loptu u odbrani posle veoma snažnog udarca u napadu protivničkog smečera S-2. Lopta se odbila izvan prostora za igru prema gledaocima na tribinama. Igrač R-6 je potrčao za loptom, preskočio reklamne panoe koji ograničavaju slobodnu zonu i odigrao loptu sa tribina. Tim potezom vratio je loptu u igru i izazvao veliko oduševljenje i aplauz prisutnih gledalaca. Prilikom odigravanja kontakt sa loptom koji je ostvario igrač R-6 bio je "sumnjiv" ali sudija nije dosudio ni zadržanu loptu ni "pomoć prilikom odigravanja". Da li je to ispravna odluka?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Da, prvi sudija je bio u pravu. Lopta se sme vratiti izvan slobodne zone. Pomoć pri odigravanju lopte je greška samo u prostoru za igru. Što se tiče kontakta sa loptom, sudija mora svaki kontakt proceniti nezavisno od drugog. Modifikacija u Pravilu 9.2.3.2 napravljena je sa ciljem da se omogući bolja igra u odbrani i veća atraktivnost odbojke. Iako ovo odigravanje igrača R-6 nije bilo prvo odigravanje loptom ekipe, veoma je važno usavršiti "umetnost suđenja" kako bi se dozvolila ovako spektakularna odigravanja sa ciljem da odbojka postane još atraktivnija i popularnija.</p> <p>Pravilo 9.2.3.2</p>
---	---

<p>3.10 (4.10)</p> <p>Na utakmici Svetskog kupa, između muških ekipa Japana i Italije, napadač ekipe Italije je smečirao loptu u blok Japanaca. Lopta je od ruku blokera preko antene otišla delimično van prostora za prelaz lopte i preko prvog sudije u slobodnu zonu ekipe Italije. Igrač zadnje linije ekipe Japana uspeva da loptu vrati na japansku stranu mreže.</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Prvi sudija nije bio u pravu. Lopta je prešla preko antene u protivničku slobodnu zonu, delimično kroz spoljašnji prostor. Zbog toga je igračima ekipe Japana dozvoljeno da je vrate na svoju stranu, a kroz spoljašnji prostor na istoj strani terena. Linijski sudija ne treba da pokazuje znak sve dok je lopta u igri.</p> <p>Pravilo 10.1.2</p>
---	---

<p>Linijski sudija pokazuje da je lopta u autu i prvi sudija donosi odluku u korist napadača ekipe Italije.</p> <p>Ekipe Japana je protestovala jer je lopta prešla preko antene delimično kroz spoljašnji prostor zbog čega su japanski igrači imali pravo da je vrate. Da li je odluka prvog sudije bila ispravna?</p>	
--	--

PRELAZ ISPOD MREŽE

<p>3.11 (4.12)</p> <p>Holandija je igrala protiv Kube na muškom Svetskom kupu. U jednom trenutku kubanski napadač Joel Despaigne je bio igrač zadnje linije. Skočio je odrazivši se iza linije napada, izveo senzacionalan napad i doskočio petama na srednju liniju, ali je veći deo njegovih stopala bio na stopalima holandskog blokera Rona Zververa. Zverver je pokušao da odigra sledeću loptu, ali nije mogao da se pomeri dovoljno brzo da bi do nje stigao. Zverver se žalio drugom sudiji zbog ometanja, ali je žalba bila ignorisana. Slične situacije su se desile nekoliko puta u toku meča i svaki put bile ignorisane od strane drugog sudije. Da li je ovo ispravna primena pravila od strane drugog sudije?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Pravilo 11.2.1 glasi: " Dozvoljen je prelaz u protivnički prostor ispod mreže, pod uslovom da se ne ometa igra protivnika". Sasvim je jasno da ometanje nije dozvoljeno. Ne može se striktno odrediti u ovom Casebook-u da li se, ili ne, ovaj specifičan slučaj može tretirati kao ometanje igre. Razumno je pretpostaviti da se igrač, koji se u potpunosti nalazi na svom delu terena, a nagažen je ili udaren od strane protivničkog igrača može smatrati ometanim. U ovom slučaju igrač koji povređuje prostor treba da bude kažnjen. Jedna od nadležnosti drugog sudije je da nadgleda ovu potencijalnu grešku i dosudi je kada se dogodi, kao što je bilo u ovom slučaju.</p> <p>Pravilo 11.2.1, 11.2.2.1, 11.2.4</p>
---	--

<p>3.12 (4.11)</p> <p>Brazilski smečar, zamahnuvši nogom, slučajno udara ispod mreže holandskog blokera. Ovaj kontakt je sprečio igrača Holandije da odigra loptu odbijenu od bloka i Holandani su izgubili nadigravanje. Kako drugi sudija treba da reaguje?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Drugi sudija mora dosuditi nedozvoljen potez igrača brazilske reprezentacije zbog toga što je ometao holandskog igrača. Nadigravanje treba da pripadne ekipi Holandije.</p> <p>Pravilo 11.2.1</p>
--	--

<p>3.13 (novo)</p> <p>U petom setu meča, nakon udarca u napadu, igrač je doskočio na pod, izgubio ravnotežu i pao kolenima u protivničko polje i za njim je polje ostalo mokro. Lopta je još uvek bila u igri na protivničkoj strani, kada je prvi sudija zviždukom prekinuo igru. Dodelio je poen protivničkoj ekipi.</p> <p>Da li je njegova odluka bila u skladu sa pravilima?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ako sudija smatra da mokra mrlja predstavlja opasnost za protivničke igrače, onda je to ometanje, koje sprečava ekipu u njenom legitimnom pokušaju da igra.</p> <p>Pravilo 11.4.4</p>
--	--

IGRAČ PORED MREŽE ILI DODIRUJE MREŽU

<p>3.14 (4.13) Ženska reprezentacija SAD prima servis. Endicott je tehničarka SAD koja ulazi iz zadnje linije. Williams vrlo loše prima servis i dodaje loptu tako da je Endicott prinuđena da se vrati u zadnju zonu da bi "digla" loptu. Dok se Endicott vraća ka zadnjoj zoni da bi digla loptu, lagano dodiruje mrežu. Sudija nije svirao ovaj kontakt sa mrežom. Da li je bio u pravu?</p>	<p>Tumačenje: Sudija je bio u pravu pošto akcija ne ometa igru. Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.15 (4.15) Na Olimpijskim igrama na utakmici između muških reprezentacija SAD i Argentine, igrač SAD upućuje loptu prema mreži. Lopta je prešla vertikalnu ravan mreže. Stork, dizač ekipe SAD, uspeo je da dohvati ovu loptu s druge strane vertikalne ravni mreže i "digao" je tako da je njegov saigrač, napadač Buck, mogao da izvede udarac u napadu. Sudija je dosudio da je ovo odigravanje greška. Da li je odigravanje greška?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je doneo ispravnu odluku. Igraču nije dozvoljeno da pređe vertikalnu ravan iznad mreže kako bi odigrao loptu i vratio je na svoju stranu terena. Prema tome, odigravanje Storka nije dozvoljeno. Slično odigravanje loptom ispod mreže drugačije se tretira. Ispod mreže, odigravanje je nepravilno samo ako je lopta u potpunosti prešla vertikalnu ravan mreže. Pravila 9, 11.2.1</p>
<p>3.16 (4.16) Na Svetskom prvenstvu za žene, na utakmici između Japana i Sovjetskog saveza, japanska smečerkica je smečovala loptu koja je bila "dignuta" iznad samog vrha mreže. Ruska igrčica u bloku dodirнула je loptu u isto vreme kada i japanska igračica, ali pri tom nije prešla rukama preko mreže. Posle istovremenog dodira lopta je pala van terena sa ruske strane mreže. Sudija je doneo odluku u korist japanske ekipe. Da li je on ispravno postupio?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila pogrešna. Ako posle istovremenog kontakta protivničkih igrača sa loptom lopta padne van terena, to je greška ekipe na suprotnoj strani. Sovjetska ekipa je trebalo da osvoji nadigravanje. Prema odluci na Kongresu 2006, čak i ako kontakt sa loptom iznad mreže od strane protivničkih igrača traje malo duže, nadigravanje se jednostavno nastavlja. Pravila 9.1.2.2, 9.1.2.3</p>
<p>3.17 (4.17) Kineski bloker Yawen je blokirala američku smečerkicu Liley. Smečovana lopta pomera mrežu i dodiruje podlaktice kineske igračice. Sudija nije dosudio dodir mreže od strane kineske reprezentativke iako je bila u akciji odigravanja loptom. Da li je to ispravna odluka sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila ispravna. Ako mreža udari blokera, nema greške. Ako bloker dodirne mrežu za vreme akcije blokiranja, onda on čini grešku. Pravila 11.3.3, 11.4.4</p>

<p>3.18 (4.18) Na utakmici Svetskog prvenstva za muškarce, Japanski bloker blokira veoma jak smeč igrača Koreje. Lopta se od ruku japanskog blokera odbija daleko iza osnovne linije terena. Libero Japana trči van terena i uspeva da veoma atraktivnim upijačem odigra i vrati loptu u igru. Svi gledaoci na tribinama su bili skoncentrisani na ovo veoma atraktivno odigravanje loptom tako da su ovacijama pozdravili akciju japanskog Libera. Pošto je japanski bloker doskočio završavajući akciju blokiranja, okreće se pripremajući se za nastavak igre. Za vreme okreta on lagano dodiruje mrežu ramenom. Drugi sudija je svirao grešku dodira mreže. Da li je bila greška?</p>	<p>Tumačenje: Odluka drugog sudije nije ispravna. Pravilo 11.3.1 kaže da dodir mreže nije greška, osim kada ometa igru. Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.19 (4.19) Kada je Kuba igrala protiv SAD, kubanski igrač je napao loptom koja je promašila blok SAD-a. Lopta je vraćena iz zadnjeg dela polja. Pre nego što je bloker SAD-a doskočio iz bloka, dodirnuo je donji deo mreže. Prvi sudija je dosudio grešku. Da li je ovo ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije nije bila ispravna, pošto akcija odigravanja lopte nije ometala igru. Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.20 (4.20) U odlučujućoj utakmici Svetskog kupa za muškarce, igrali su SAD i Kuba. Kubanci su bili u napadu, a Amerikanci su se pripremali da blokiraju. Sva tri kubanska napadača krenula su ka mreži, a Diago, kubanski dizač je vrlo lukavo digao loptu svom napadaču u poziciju četiri. Blok Amerikanca je ipak skrenuo loptu i ona je bila odigrana u zadnjoj zoni Amerikanaca. U istom trenutku kada je kubanski napadač udario loptu u poziciji četiri, jedan američki bloker je dodirnuo mrežu, pokušavajući da blokira kubanskog napadača na kubanskoj poziciji dva. Drugi sudija je svirao grešku jer je američki bloker dodirnuo mrežu dok je pokušavao da odigra loptu. Da li je ovo dobra reakcija drugog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Ne, drugi sudija nije bio u pravu. Napad je bio iz kubanske pozicije četiri, a dodir mreže je bio u kubanskoj poziciji dva. Pošto ni napadač ni bloker ni na koji način nisu bili uključeni u odigravanje lopte, a dodir mreže nije ometao igru, dodir mreže je dozvoljen i nadigravanje ne treba zaustaviti. Pravilo 11.3.1</p>

<p>3.21 (4.22) Na utakmici univerzitetskih ekipa Arizona i Oregon u američkoj ligi, desio se sledeći slučaj. Tehničar Arizone je loše procenio dizanje i lopta je otišla preko napadačeve glave i pala na pod, ne dodirnuvši nijednog igrača. Srednji bloker Oregona dodirnuo je mrežu prilikom pokušaja da blokira napadača Arizone. Sudija je svirao grešku srednjeg blokera Oregona. Da li je prvi sudija bio u pravu?</p>	<p>Tumačenje: Sudija je bio u pravu! Srednji bloker Oregona je bio u akciji odigravanja lopte, iako lopta nije dodirnula ni napadača ni blokera. Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.22 (4.23) Muška reprezentacija Japana izvodila je brzu kombinaciju sa dva napadača na sredini terena. Umesto da digne u sredinu, japanski tehničar je digao loptu napadaču na poziciju četiri. Dok je on to činio srednji bloker Koreje dodirnuo je mrežu dok je pokušavao da zaustavi kombinaciju. Prvi sudija je svirao grešku dodira mreže korejskom srednjem blokeru. Da li je prvi sudija u pravu?</p>	<p>Tumačenje: Da, prvi sudija je bio u pravu! Korejski srednji bloker je bio u akciji blokiranja lopte kada je japanski tehničar vešto digao loptu u poziciju četiri. Otuda se smatra da je korejski bloker, koji je dodirnuo mrežu, bio u akciji odigravanja loptom i da je načinio grešku dodira mreže. Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.23 (4.24) U ženskoj utakmici prvenstva Japana, ekipa Daiei je u meč-lopti primala servis. Posle napada loptom, napadač je doskočio na pod i izgubio ravnotežu, napravio dva koraka i, dok je lopta još bila u igri lagano dodirnuo mrežu izvan antene. Prvi sudija je svirao grešku kojom je završena utakmica. Da li je to bila ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije nije bila ispravna. Pošto to nije uticalo na igru, dodir mreže nije greška. Pravila 11.3.1, 11.3.2, 11.4.4</p>
<p>3.24 (4.25) U meču između Kine i Koreje koreanska dizačica je podigla loptu svojoj napadačici. Kada je napadačica udarila loptu, ona je takođe udarila i dizačicu kolonom. Ovaj udarac je naterao dizačicu da dodirne mrežu. Drugi sudija je dosudio grešku. Da li je ovo ispravno tumačenje pravila?</p>	<p>Tumačenje: Odluka drugog sudije nije bila ispravna, jer kontakt dizačice sa mrežom nije ometao igru. Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.25 (4.26) Dizač ekipe A koji je u prednjoj liniji u pokušaju da digne loptu koju mu upućuje njegov saigrač, skače i odigrava loptu iznad mreže jednom rukom, tako da su u momentu dodira lopte njegovi prsti u</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila ispravna. Shodno Pravilu 9 svaka ekipa mora igrati unutar svog prostora za igru i vazdušnog prostora (osim u slučaju Pravila 10.1.2).</p>

<p>protivničkom vazдушnom prostoru. Lopta nije u celosti u protivničkom vazдушnom prostoru. Lopta koja je upućena od dizača putovala je paralelno sa mrežom prema napadaču ekipe A. Bloker ekipe B je dodirnuo loptu pre igrača ekipe A, tako da ovaj nije mogao izvesti udarac u napadu. Prvi sudija je dosudio grešku dizaču jer je odigrao loptu prelazeći u protivnički vazdušni prostor. Da li je prvi sudija doneo ispravnu odluku?</p>	<p>Zbog toga, kada je dizač dodirnuo loptu u protivničkom prostoru učinio je grešku. Bloker je takođe učinio grešku jer je dodirnuo loptu u protivničkom prostoru pre nego što je izveden udarac u napadu. Samo se prva greška kažnjava.</p>
---	--

SERVIS

<p>3.26 (4.27) Na ženskom prvenstvu Severne amerike, zapisničar je primetio da je igračica SAD Youngs, stala na poziciju za serviranje umesto saigračice Thater koja treba da servira. Čim je Youngs dodirнула loptu prilikom izvođenja servisa, zapisničar daje znak sudiji koji prekida igru. Da li je to ispravan postupak zapisničara?</p>	<p>Tumačenje: Postupak zapisničara je ispravan. Kada je pogrešan server spreman da servira, zapisničar mora sačekati da se završi akcija serviranja pre nego što obavesti sudije o grešci. Zapisničar može imati zvono, sirenu ili neku drugu signalnu napravu da bi signalizirao grešku. Pravila 7.7.1, 12.2.1, 12.7.1, 25.2.2.2</p>
<p>3.27 (4.28) Na Olimpijskom kvalifikacionom turniru u Francuskoj, posle tehničkog tajm-auta, pogrešan server se pripremao da servira. Prvi sudija je pištaljkom dao znak za servis. Ekipe koja servira je uočila grešku i ispravan server je ušao u zonu za serviranje, spreman da servira. Sudija je svirao da ponovo odobri servis. Da li je to ispravan postupak sudije?</p>	<p>Tumačenje: Sudija nije u pravu. Servis se odobrava samo jednom u smislu davanja znaka pištaljkom i pokazivanja zvaničnog sudijskog znaka, servis mora biti izveden od strane servera čiji je red da servira u roku od 8 sekundi od odobrenja prvog sudije. Pravilo 12.4.4</p>
<p>3.28 (4.29) Na utakmici između Portorika i Meksika, server Portorika je bacio loptu u vazduh, a onda je pustio da padne na pod. Čim je odskočila, uhvatio je loptu i odmah servirao, pre isteka 8 sekundi dozvoljenih za servis. Da li je ovo bila dozvoljena akcija servera?</p>	<p>Tumačenje: Akcija servera nije bila po Pravilima igre. Lopta mora biti udarena jednom šakom ili nekim drugim delom ruke, pošto je izbačena ili ispuštena iz ruke(u). Svaka akcija koju prvi sudija proceni kao "izbačaj za servis" mora biti završena servisnim udarcem. Pravilo 12.4.2</p>

<p>3.29 (4.30) Servis dodiruje mrežu i antenu pre odigravanja ekipe koja prima servis. Prvi sudija je svirao grešku. Da li je odluka ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je u pravu. Lopta koja dodiruje antenu je "u autu". Pravilo 8.4.3</p>
<p>3.30 (4.31) Na Vestkupu, u Norveškoj, za vreme utakmice između Kleppa i Osla, lopta je posle servisa nekoliko puta udarila malo ispod bele trake na vrhu mreže. Svaki put je prvi sudija odmah svirao i zaustavljao igru. Kada sudija treba da svira?</p>	<p>Tumačenje: Servirana lopta mora da prođe kroz prostor za prelazak lopte. Ako ne prođe, servis je automatski greška. Čim postane jasno da će lopta ostati na serverovoj strani mreže, prvi sudija mora svirati grešku servisa i ne sme čekati da lopta dodirne pod. Pravilo 12.6.2.1</p>
<p>3.31 (4.32) Ekipe Velike Britanije nalazi se u posedu lopte pripremajući se za servis. Kapiten u igri tima V. Britanije traži potvrdu da li je pravi igrač iz njegove ekipe na redu da izvede servis. Zapisničar daje informaciju da je igrač broj 6 na redu da servira. Kapiten je osporio ovu informaciju pa mu je ponovo rečeno da je igrač broj 6 iz njegove ekipe na redu da servira. Kapiten još uvek nije zadovoljan i dok pokušava da priđe sudiji, prvi sudija daje znak za servis. Usled ove zbunjujuće situacije ekipa V. Britanije nije servirala u okviru dozvoljenih 8 sekundi za servis i dosuđena je promena. U naknadnoj proveru zapisnika utvrđeno je da je trener V. Britanije predao pogrešnu postavu jer je igrača broj 6 upisao na dve pozicije, a u postavi je trebao biti igrač broj 6 i igrač broj 1. Igrač broj 1 je trebalo da servira baš kao što je kapiten V. Britanije i pretpostavio. Koji je ispravan postupak sudije u ovom slučaju?</p>	<p>Tumačenje: Zdrav razum mora prevladati prilikom rešavanja ove situacije. Prvu grešku je napravio trener V. Britanije jer je predao neispravan listić sa postavom. Greška je uvećana nepažnjom drugog sudije i zapisničara. Igrač broj 1 treba odobriti servis. Tim V. Britanije ne treba dalje sankcionisati zbog pogrešnog igrača na servisu. S druge strane, prvobitna greška trenera je prouzrokovala odugovlačenje igre, zbog čega treba dodeliti sankciju za odugovlačenje. Dalje, drugi sudija mora zatražiti novi listić sa postavom od trenera ekipe V. Britanije.</p>
<p>3.32 (4.33) Na Svetskom kupu za muškarce, servis ekipe Kanade udara u mrežu i pada prema podu sa kanadske strane mreže. Igrač ekipe Španije sa suprotne strane mreže pruža ruke i hvata loptu pre nego što je pala na pod. Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Lopta je u igri sve dok prvi sudija ne zaključi da lopta neće pravilno preći mrežu i da se dogodila greška. Prvi sudija mora svirati grešku kada zaključi da će lopta ostati na strani mreže ekipe koja servira. Zbog toga, igrač Španije može uhvatiti loptu čim sudija upotrebi pištaljku da bi označio grešku. Pravilo 12.6.2.1</p>

UDARAC U NAPADU

<p>3.33 (4.34) Ball, tehničar iz zadnje linije SAD, skočio je iz zone napada i digao loptu dok je ona celim svojim obimom bila iznad gornje ivice mreže. Ball je "digao" loptu prema saigraču Ctvrtliku. Pre nego što je Ctvrtlik mogao da dodirne loptu, ona je prešla vertikalnu ravan mreže, gde ju je blokirao brazilski dizač Lima. Sudija je dozvolio da se igra nastavi. Da li je to ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Sudija je napravio grešku. Lopta koju je "digao" Ball postaje nedozvoljen udarac u napadu koji je izveden u trenutku dodira Lime u bloku. Čim je bloker, Lima, dodirnuo loptu, udarac u napadu je bio izveden i nedozvoljen. Nadigravanje je trebalo da osvoji Brazil. Pravilo 13.1.3</p>
<p>3.34 (4.36) Na drugo odigravanje svoje ekipe Lima, dizač iz zadnje linije Brazila, skače iz prednje zone i dodiruje loptu dok je ona čitavim svojim obimom iznad visine mreže. Umesto da "digne" loptu saigraču, on odlučuje da loptu "skuva" preko mreže, preko kubanskog blokera Hernandeza. Pre nego što je lopta dospela do vertikalne ravni mreže, Hernandez je rukama u potpunosti prešao vertikalnu ravan iznad mreže i blokirao loptu. Koja je ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je ispravno pokazao da je Kuba osvojila nadigravanje. Svaka akcija kojom se lopta upućuje prema protivniku, osim servisa i bloka, je udarac u napadu. Udarac u napadu je okončan u momentu kada lopta potpuno pređe vertikalnu ravan mreže ili je dodirne protivnički bloker. U ovom slučaju, čim je bloker Hernandez dodirnuo loptu, udarac u napadu je okončan. Pošto je udarac u napadu iz prednje zone izveo igrač zadnje linije, koji je dodirnuo loptu u potpunosti iznad visine mreže, udarac u napadu Lime bio je nedozvoljen. Pravila 13.1.1, 13.1.3, 13.2.2, 13.3.3</p>
<p>3.35 (4.36) Na drugo odigravanje svoje ekipe igračica SAD Liley je digla loptu pored mreže u pravcu polja ekipe Kine. Lopta nije prešla vertikalnu ravan iznad mreže. Po mišljenju prvog sudije nijedna igračica ekipe SAD nije mogla da odigra ovu loptu. Kineska igračica u bloku Qi, prelazeći rukama vertikalui ravan iznad mreže, blokira ovu loptu. Koja je ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Iako je bilo drugo odigravanje loptom, ako se lopta kreće u pravcu protivnika, smatra se udarcem u napadu. Pošto je sudija procenio da nijedna igračica SAD nije bila u mogućnosti da odigra loptu, kineska igračica je pravilno blokirala. Pravila 13.1.1, 14.3</p>

<p>3.36 (4.37) Na Svetskom kupu za žene Toson, igrač zadnje linije Egipta, odražava se ispred linije napada i smećuje drugu loptu, koja je bila iznad vrha mreže. Lopta pogađa vrh mreže i odbija se nazad na stranu Egipta. Sudija nije dosudio grešku pokušaja napada igraču zadnje linije. Da li je odluka ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Pošto lopta nije prešla vertikalnu ravan iznad mreže, niti je dotakla blok protivničke ekipe, udarac u napadu Tosonove nije izveden. Ekipe Egipta ima mogućnost da trećim odigravanjem uputi loptu u protivničko polje. Sudija je ispravno postupio dozvolivši da se igra nastavi. Pravila 9.1, 13.1.3, 13.2.2, 13.3.3</p>
<p>3.37 (4.38) Na utakmici između ženskih reprezentacija SAD i Kine, Kineskinja je servirala. Amerikanka Williams, primač servisa, skače iza linije napada i dodiruje serviranu loptu iznad gornje ivice mreže. Dodir je ostvaren iza linije napada a lopta je vraćena na stranu ekipe koja je servirala. Da li je prvi sudija bio u pravu dozvolivši da se igra nastavi?</p>	<p>Tumačenje: Dozvoljeno odigravanje loptom. Iako nije dozvoljeno blokirati protivnički servis niti izvesti udarac u napadu na protivnikov servis kada je lopta u prednjoj liniji i potpuno iznad gornje ivice mreže, ovaj udarac u napadu koji je izvela Williamsova, bio je dozvoljen zato što je kontakt sa loptom ostvaren u potpunosti iza linije napada. Pravila 13.3.4, 19.3.1.3</p>

BLOK

<p>3.38 (4.39) Na utakmici ženskog kvalifikacionog turnira za Olimpijske igre u Atlanti, između Kanade i Dominikanske Republike, kanadska tehničarka, Sawatzke, bila je igračica zadnje linije a dotrčala je u prednju liniju u pokušaju da "digne" loptu iz skoka. Njena saigračica Soucy nakon prijema servisa vrlo loše dodaje loptu, koja pada pored mreže. Igračica Dominikanske Republike na poziciji srednjeg blokeru udara ovu loptu koja prelazi preko mreže i udara kanadsku tehničarku Sawatzke u podignute ruke koje su još uvek iznad gornje ivice mreže. Lopta se od ruku kanadske tehničarke odbija ka polju Dominikanske Republike. Da li je sudija bio u pravu kada je dosudio nedozvoljen blok Sawatzke?</p>	<p>Tumačenje: Da, bilo je to nedozvoljeno blokiranje igračice zadnje linije Sawatzke. Čak i u slučaju da nije imala nameru da pokuša akciju blokiranja, Sawatzke je ostvarila kontakt sa loptom iznad gornje ivice mreže i blizu tačke gde lopta prelazi mrežu, tako da se ona tretira kao bloker. Pravila 14.1.1, 14.1.3, 14.6.2</p>
---	---

<p>3.39 (4.40) U utakmici između ženskih ekipa Koreje i Nemačke, igračica nemačke reprezentacije prebacila je ruke preko mreže da blokira drugo odigravanje dizača ekipe Koreje. Prvi sudija nije svirao. Da li je blokeru dozvoljeno da prelazi rukama preko mreže i blokira rukama protivničkog dizača?</p>	<p>Tumačenje: Neophodno je da prvi sudija proceni akciju dizača. Sudija mora da zna da li je lopta odigrana od strane dizača imala paralelnu putanju sa mrežom ili se kretala prema mreži, što je čini udarcem u napadu. U prvom slučaju, bloker bi napravio grešku jer lopta nije dolazila sa protivničke strane. U drugom slučaju, dignuta lopta dolazi sa protivničke strane i treba je tretirati kao udarac u napadu. Prema Pravilu 14.3 nije greška ako se udarac u napadu blokira sa rukama preko mreže. Za sudiju je važno da ume da razlikuje "dizanje" od udarca u napadu kada je lopta odigrana prstima. Pravila 14.1.1, 14.3</p>
<p>3.40 (4.41) Sarmientos iz Kube je blokirao napad Timmonsa iz SAD. Bak, američki srednji bloker, je onda blokirao Sarmientosov blok. Da li je Bakov blok u skladu sa pravilima? Da li je dozvoljeno blokirati blok?</p>	<p>Tumačenje: Da, blokirati znači presresti loptu koja dolazi sa protivničke strane, tako da je dozvoljeno blokirati protivnički blok. Pravilo 14.1.1</p>
<p>3.41 (4.42) U utakmici između Holandije i Grčke, na Svetskom prvenstvu za muškarce, dva blokera iz Holandije su napravila uspešan blok. Trenutak pre nego što je lopta pala na pod na Grčkoj strani terena, lagano je dotakla stopalo jednog od Holandskih blokera koji je na dozvoljen način delimično doskočio sa grčke strane srednje linije. Prvi sudija je dosudio uspešan blok. Da li je to ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je ispravna. Položaj stopala je bio dozvoljen, a lopta koja je dotakla stopalo tretira se kao da je dotakla pod. Holandija je dobila nadigravanje. Pravilo 11.2.1. U sličnom slučaju, da je lopta udarila u stopalo blokera, pre no što je njegova noga dodirnula pod, bloker bi omeo grčki tim da odigra loptu. Sudija bi dosudio grešku blokera. Pravilo 11.2.1</p>
<p>3.42 (4.43) Američki bloker Kiraly bio je u kontaktu s loptom na sovjetskoj strani mreže. Lopta je nekoliko metara letela paralelno sa mrežom, a zatim ju je američki bloker Partie, akcijom blokiranja poslao na pod sovjetske strane terena. Lopta ni u jednom trenutku nije bila u vazдушnom prostoru američke ekipe. Prvi sudija je dosudio grešku Partie-u. Da li je ovo bila ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je bio u pravu. Partie je igrao nepropisno. Njegova akcija nije bila "istovremena" sa Kiraly-evom akcijom i zato se ovo ne može smatrati kao njihov zajednički, odnosno grupni blok. To je dakle, bio Partie-ov udarac u napadu koji je izveden odmah posle Kiraly-evog bloka u sovjetskom vazдушnom prostoru. Pravila 11.1.2, 14.1.1, 14.2, 14.3 Da je lopta koju je Kiraly blokirao prešla vertikalnu ravan mreže, prvi kontakt (udarac u napadu) od strane Partie-a bio</p>

	<p>bi izveden na američkoj strani mreže i bio bi ispravan. Pravila 13.2.1, 13.3.1, 14.1.1, 14.2</p>
<p>3.43 (4.44) Američki primač servisa Liley primila je servis tako da bi lopta prešla mrežu ako je ne bi odigrala neka od njenih saigračica. Američki dizač Endicott bila je u poziciji da na dozvoljen način odigra loptu. Kineski bloker Li je pružila ruke preko vertikalne ravni mreže i blokirala loptu pre nego što je Endicott bila u prilici da je odigra. Prvi sudija je dosudio grešku blokera Li. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je bio u pravu. Blok je nepropisan. Blokeri ne smeju da diraju loptu preko mreže sve dok se ne izvede udarac u napadu, sem u slučaju kad, po proceni prvog sudije, više ne postoji mogućnost daljeg odigravanja ekipe koja napada. Pravilo 14.3</p>
<p>3.44 (4.45) Na Svetskom kupu za muškarce, SAD su igrale protiv Kube. Ball, američki dizač zadnje linije, stojeći u prednjoj liniji, odigrao je loptu dok je ona bila potpuno iznad gornje ivice mreže izvodeći udarac u napadu. Istovremeno dok je Ball bio u kontaktu sa loptom, kubanski bloker Hernandez pružio je ruke preko ravni mreže i dodirnuo loptu u akciji blokiranja. Koja je ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija treba da dosudi obostranu grešku. Napadačka akcija od strane Ball-a bila je nepravilna, a istovremeni kontakt sa loptom od strane Hernandez-a je bio nepravilan blok. Da je Hernandez dodirnuo loptu posle Ball-a, dosudila bi se samo greška u napadu igraču zadnje linije Ball-u. Pravila 13.3.3, 14.3, 14.6.1, Dijagram 7.</p>
<p>3.45 (4.46) U Svetskom kupu za žene, japanska ekipa je igrala protiv Koreje. Chung je servirala za Koreju, a Obayashi je primala servis za Japan. Japanka Nakanshi, igračica prve linije, je bila tehničarka. Kada je Obayashi dodala loptu, lopta se približila vrhu mreže. Nakanshi, japanska tehničarka, očigledno uverena da će lopta preći preko mreže, skočila je i obema rukama odbila loptu u akciji blokiranja, usmerivši je na korejsku stranu mreže i pravo u blok Chung-ove. Da li je odigravanje japanske tehničarke Nakashi bilo propisno ?</p>	<p>Tumačenje: Ako je prvo odigravanje na mreži blok Nakanishi-jeve, onda se njen kontakt sa loptom mora proceniti kao udarac u napadu. Dakle „Dvostruki kontakt” ne sme biti dozvoljen i lopta ne sme biti uhvaćena ili bačena. Prvi sudija mora prekinuti igru bilo da je kontakt Nakanishi-jeve bio dozvoljen a ne lopta uhvaćena ili bačena. Naravno, kao bloker Chung sme dodirnuti loptu dvema rukama i dozvoljeno je više od jednog kontakta, ali opet u slučaju da lopta ne bude uhvaćena ili bačena.</p>

<p>3.46 (4.47) Na Svetskom kupu za žene Egipat je igrao protiv SAD. Američka napadačica Kross-Battle je snažno smećovala u egipatsku blokerku Tosonovu. Lopta je Tosonovu udarila u ruke, zatim u glavu, pa, odbivši joj se od ruku, vratila se u egipatsko polje. Prvi sudija je dozvolio Egipćankama da se odbrane, dignu loptu, a zatim napadnu. Da li je sudija ispravno postupio kad je dozvolio da posle tri kontakta s loptom od strane Tosonove i Egipćanke izvedu tri odigravanja loptom?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je bio u pravu. Iako je Tosonova imala tri uočljiva kontakta sa loptom, izvela ih je tokom samo jedne akcije blokiranja lopte. Posle bloka, ekipa ima pravo na još tri kontakta. Pravila 9.1, 14.2, 14.4.1</p>
<p>3.47 (4.48) Argentina je igrala protiv Nemačke na Svetskom prvenstvu za muškarce u Grčkoj. Tokom jednog nadigravanja, nemački igrač je digao loptu preko mreže, u argentinski vazdušni prostor. Argentinski igrač zadnje linije je skočio u vis, iznad vrha mreže, i blokirao loptu. Nemački smeč je dodirnuo loptu preko ravni mreže u akciji blokiranja obema rukama. Oba igrača su istovremeno dodirnula loptu. Prvi sudija je dosudio obostranu grešku. Da li je sudijska odluka ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Sudijska odluka je ispravna. Nemački smeč, iako je dodirnuo loptu akcijom blokiranja, ipak je izveo napad, a ne blok. Blok je akcija kojom se presreće lopta koja dolazi sa protivničke strane terena, a ne od svog dizača (Pravilo 14.1.1). Pošto je kontakt s loptom od strane nemačkog smečera bio u protivničkom vazdušnom prostoru, napad je bio nepropisan (Pravilo 13.3.1). Argentinski igrač zadnje linije je izveo blok ostvarivši kontakt s loptom iznad vrha mreže (Pravilo 14.1.1). Kada igrač zadnje linije izvede blok, to je greška. (Pravilo 14.6.2) Pošto su oba igrača istovremeno napravila grešku, ovo nadigravanje se završilo obostranom greškom. U ovoj složenoj situaciji na vrhu mreže, prvi sudija mora veoma pažljivo da posmatra igru. Da je nemački igrač prvi dodirnuo loptu, samo njemu bi bila dosuđena greška. Da je loptu prvi dodirnuo argentinski igrač, on bi načinio grešku.</p>
<p>3.48 (4.49) Na Finalnom olimpijskom kvalifikacionom turniru za žene, Holandija je vodila protiv Kine 24-20. Bloker holandske ekipe Ataelens, bila je prespora da formira grupni blok i nalazila se oko dva koraka od grupnog bloka kada je kineska smečarka udarila loptu. Pre nego je Ataelens mogla da dosegne vrh mreže u pokušaju da blokira, lopta ju je udarila otprilike na pola puta između</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija nije bio u pravu kada je dozvolio da ekipa Holandije osvoji nadigravanje. Ataelens nije učestvovala u grupnom bloku i nije bila iznad vrha mreže kada je dodirnula loptu. Zbog toga se ona ne može smatrati blokerom. Pošto je njen kontakt bio prvi od tri dozvoljena, ekipa Holandije je učinila grešku "četiri odigravanja", tako da je morala da izgubi nadigravanje.</p>

<p>vrha i dna mreže. Holandska ekipa je, zatim, imala još tri nadigravanja pre nego što je osvojila nadigravanje. Da li je prvi sudija bio u pravu što je dozvolio da ekipa Holandije nastavi nadigravanje?</p>	<p>Pravila 9.3.1, 14.1.1</p>
<p>3.49 (novo) U meču između Beča i Piraeusa u evropskoj Ligi šampiona, nakon grčkog napada, lopta je dodirnula glavu austrijskog blokeru, koji je pružio ruke iznad mreže. Kontakt sa loptom je ostvaren ispod gornje ivice mreže. Nakon ovog odigravanja, austrijski tim je odigrao loptu još tri puta, a prilikom trećeg odigravanja, prvi sudija je prekinuo igru i dosudio grešku „četiri odigravanja“. Da li je njegova odluka bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka nije bila ispravna. Iako je kontakt blokeru sa loptom bio ispod gornje ivice mreže, akcija je bila blok, zato što je deo njegovog dela bio iznad gornje ivice mreže. Pravila 9.1, 14.1.1, 14.4.1</p>
<p>3.50 (novo) U Evropskoj ligi u meču između Slovačke i Holandije dva holandska igrača su pokušala da blokiraju udarac u napadu, ali je slovački napadač „skuvao“ loptu. Jedan od igrača je dodirnuo loptu kada je već bio doskočio i njegovo telo ispod gornje ivice mreže. Kada je udario loptu, prvi sudija je dosudio grešku „dvostruki kontakt“. Da li je ovo bilo ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Da, bilo je. U momentu kontakta sa loptom ni jedan deo blokerovog tela nije bio iznad gornje ivice mreže, tako da se akcija ne može smatrati blokom, a njegov drugi kontakt je bila greška dvostrukog dodira lopte. Pravila 9.1, 14.1.1, 14.4.1</p>
<p>3.51 (novo) Igrač zadnje linije je izveo udarac u napadu odrazivši se iz zone napada, a u momentu kontakta sa loptom, ona je bila potpuno iznad gornje ivice mreže. Sa protivničke strane Libero je pokušao da blokira ovu loptu. Prvi sudija je prekinuo nadigravanje i dodelio poen ekipi koja je napadala. Na zahtev kapitena u igri ekipe koja se branila, prvi sudija mu je objasnio da je pokušaj blokiranja od strane libera greška koja je prva načinjena. Da li je ova odluka bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Tumačenje prvog sudije je ispravno. Udarac u napadu postaje greška u trenutku kada lopta potpuno predje vertikalnu ravan mreže ili je dodirne blok. Pokušaj blokiranja od strane Libera je načinjen pre nego što je izvršen udarac u napadu protivničke ekipe i zbog toga je ovaj pokušaj blokiranja greška koja je prva načinjena. Pravilo 19.3.1.3</p>

POGLAVLJE 4: PREKIDI I ODUGOVLAČENJA

ZAMENE IGRAČA

<p>4.1 (5.1) Trener je tražio zamenu i pokazao da želi da zameni tri igrača. Kada je njegov zahtev bio uočen, trener se odlučio za samo dve zamene. Šta treba da uradi drugi sudija?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je u skladu sa pravilima ukoliko ne prouzrokuje odugovlačenje igre. Drugi sudija treba jednostavno da sprovede dve zamene igrača. Pravila 15.10.2, 15.10.3a, 15.10.4, 16.1</p>
<p>4.2 (5.3) U trećem setu utakmice u momentu zahteva zamene igrača, samo jedan igrač-zamena je stajao u zoni za zamene, dok je drugi igrač upravo napuštao zonu za zagrevanje. Koliko zamena treba da se dozvoli u skladu sa važećim pravilima?</p>	<p>Tumačenje: U trenutku podnošenja zahteva igrač(i) mora da stoji odmah do zone za zamene, spreman da uđe u igru. Iako je trener tražio dve zamene, dozvoljava mu se samo jedna zamena - ulazi samo igrač koji stoji kraj zone za zamene. Druga zamena treba da se odbije bez ikakvih sankcija, jer je zahtev za zamenu bio pravilan, a nije bilo odugovlačenja. Pravila 15.10.3b, 15.11.1.3</p>
<p>4.3 (5.4) Tokom trećeg seta utakmice između Kube i Kameruna na Svetskom šampionatu, kubanski trener je zatražio zamenu. Pošto igrač nije bio spreman za zamenu, kubanska ekipa je sankcionisana opomenom za odugovlačenje i zamena je odbijena. Čim je primenjena sankcija zbog odugovlačenja, kubanski trener je ponovo zatražio zamenu. Da li je njemu dozvoljeno da izvrši ovu zamenu?</p>	<p>Tumačenje: Zamena nije pravilna. Pošto je prvi zahtev za zamenu sankcionisan, ekipa nema pravo da zatraži drugu uzastopnu zamenu. Mora se odigrati jedno nadigravanje pre nego što ista ekipa može da zatraži sledeću zamenu. Pravilo 15.3.2</p>
<p>4.4 (5.5) Trener brazilske muške ekipe je tražio zamenu. Drugi sudija je dao znak da se zamena izvrši, ali je igrač koji treba da uđe u igru doneo pogrešnu tablicu s brojem. On nespretno pokušava da uzme tablicu sa tačnim brojem. Prvi sudija je dosudio opomenu zbog odugovlačenja igre, ali je dozvolio zamenu. Da li je prvi sudija ispravno reagovao?</p>	<p>Tumačenje: Sudija nije bio u pravu. Opomena zbog odugovlačenja je ispravna sankcija, ali ona je trebalo da uključi i neodobranje zamene. Pravila 15.10.3a, 16.1.1, 16.2</p>

<p>4.5 (5.6) U ženskoj kvalifikacionoj utakmici za olimpijske igre između Dominikanske Republike i Portorika, trener Dominikanske Republike dao je znak za zamenu. U tom trenutku je igračica, koja je trebalo da uđe u igru, potrčala iz zone za zagrevanje kako bi bila spremna da uđe u igru čim drugi sudija prihvati trenerov zahtev. Pošto je ova zamena izazvala samo mali zastoj u igri, drugi sudija ju je dozvolio. Da li je njegova odluka ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija nije bio u pravu. Nije trebalo da dozvoli zamenu. Sudija ovakav slučaj mora oprezno da reši. Pravilo 15.10.3 kaže da igrač-zamena treba da stoji blizu zone za zamene u trenutku zahteva za zamenu. Ako igrač nije na tom mestu, ekipa se sankcioniše opomenom zbog odugovlačenja, a zamena se ne odobrava. Pravila 15.10.3, 16.2</p>
<p>4.6 (5.7) Na utakmici između Nemačke i Turske turski trener je zahtevao zamenu igračice br.8, igračicom br.9, ali je igračica br.8 došla u zonu za zamenu noseći tablicu sa brojem 10, a igrač br.10 je takođe bio na terenu. Trener je insistirao da se zamena izvrši kako je prvobitno zamislio. Posle kratke rasprave drugi sudija je odbio zamenu i Turska je sankcionisana opomenom za odugovlačenje. Da li je odluka ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Sudija je u pravu. Zamena igrača br.8 i br.10 bila bi pravilna, ali trener je insistirao da se izvrši zamena igrača br.8 i br.9. Zbog toga što je pokazana pogrešna tablica i zbog konfuzije koja je time izazvana Turska je odugovlačila igru, a sudija je to pravilno sankcionisao. Pravila 16.1.1, 16.2</p>
<p>4.7 (5.8) Na utakmici između Saudijske Arabije i Kuvajta igrač br.5 Saudijske Arabije povredio se u drugom setu i zamenjen je izuzetnom zamenom. Zatim, tokom istog prekida, trener Saudijske Arabije je zatražio dodatnu zamenu, što je drugi sudija prihvatio. Da li je to ispravna odluka drugog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka je ispravna. Igrač br.5 je morao biti zamenjen izuzetnom zamenom jer se povredio (viša sila) a pravilna zamena nije bila moguća. Zato što nije bilo zahteva za zamenu u početku prekida igre, trener je imao pravo da traži redovnu zamenu. Znači, izuzetna i redovna zamena se mogu obaviti tokom istog prekida. Pravilo 15.7</p>

<p>4.8 (5.9) Igrač br.6 iz ekipe A je odstranjen, obavljena je pravilna zamena i u igru je ušao igrač br.7. To je bila prva zamena ekipe A u toku seta, a još su tri igrača bila na klupi. U sledećem nadigravanju igrač br.7 se povredio i nije mogao nastaviti utakmicu. Prvi sudija je dozvolio ekipi A da igrača br.7 zameni izuzetnom zamenom. Da li su odluke sudije ispravne?</p>	<p>Tumačenje: Pravilo 15.8 glasi: „Isključeni ili odstranjeni igrač mora biti pravilno zamenjen. Ako to nije moguće ekipa se proglašava nekompletnom.“ U navedenoj situaciji ovo pravilo je poštovano - izvršena je pravilna zamena igrača br.6 koji je odstranjen i igrača br.7. Kada je zamena obavljena svi igrači te ekipe na terenu su u igri. Onda se dogodio drugi incident i igrač br.7 nije mogao nastaviti utakmicu. Iako igrač br.7 ne može biti pravilno zamenjen on može biti izuzetno zamenjen. Pravila 15.7, 15.8</p>
<p>4.9 (5.10) Za vreme zvaničnog zagrevanja igrača pred početak meča između muških reprezentacija SAD i Argentine povredio se dizač argentinske ekipe Kantor, koji zbog toga nije mogao da igra. Povređeni igrač je bio upisan u listić za početnu postavu i to kao početni server. Sudija je dozvolio treneru Argentine da zameni svog povređenog dizača. Da li on, zbog toga što je upisan u listić sa postavom, mora učestvovati u igri pre nego što bude zamenjen?</p>	<p>Tumačenje: Ne, sudija je ispravno dozvolio da povređeni igrač bude zamenjen regularnom zamenom. Pošto je listić sa postavom predat drugom sudiji ili zapisničaru, jedine promene koje mogu da se izvedu, osim zamene sa Liberom, su one koje se izvode regularnim postupkom zamene. Takve zamene se ubrajaju u šest zamena na koje svaka ekipa ima pravo u setu. Pravila 7.3.2, 7.3.4</p>
<p>4.10 (5.11) Igrač R-7 se nalazi u igri a trebalo bi da je na klupi za rezervne igrače. Ekipa "R" je iskoristila dozvoljenih šest zamena. Koji je odgovarajući postupak u ovom slučaju, pošto ekipa "R" nema pravo na propisanu zamenu igrača?</p>	<p>Tumačenje: Ekipa "R" je imala nepravilnu postavu. Mora se poštovati procedura data u Pravilu 15.9.2:</p> <ol style="list-style-type: none"> Gubitak nadigravanja za ekipu "R". Poen u korist ekipe "S". Zamena igrača se ispravlja. Igrač R-7 izlazi iz igre a ispravni igrač se vraća u igru. Ova ispravka se ne računa kao zamena igrača, ali izlazak igrača R-7 ne poništava prethodnu zamenu, ukoliko je ona iskorišćena za ulazak igrača R-7. Poništavaju se svi poeni koje je ekipa "R" osvojila dok se u igri nepropisno nalazio igrač R-7, a protivnička ekipa zadržava svoje poene. Nema daljeg kažnjavanja ekipe "R". <p>Pravilo 15.9.2</p>

<p>4.11 (5.12) Ekipa "R" je iskoristila pet zamena. Treneru ekipe "R" odobren je zahtev za zamenu i on pokazuje da treba da se obave dve zamene. Kakva treba da bude reakcija drugog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Pošto je ekipa "R" iskoristila pet zamena, zahtev za šestu zamenu je ispravan. Drugi sudija mora da podseti trenera da će samo jedna zamena biti moguća i pita trenera koji igrač će biti zamenjen. S obzirom da nije bilo odugovlačenja, druga zamena će biti odbijena bez sankcije. Pravila 15.5, 15.6, 15.11, 16.1</p>
<p>4.12 (5.13) U državnom prvenstvu SAD igrale su dve jake ekipe, kada se desio sledeći slučaj. Igrači R-2 i R-5 su vrlo snažni napadači. Za vreme seta, R-5 je bio zamenjen i ponovo se vratio u igru. Kasnije u istom setu, dok je R-5 bio na mreži, R-5 se povredio i morao je da bude zamenjen izuzetnom zamenom. Kada je trener video da R-5 leži na terenu, očigledno teško povređen, pokazao je znak za zamenu igrača R-2, da bi umesto njega ušao specijalista za odbranu a R-2 otišao na klupu. Pošto je utvrđeno da R-5 ne može da igra, trener pušta da R-2 uđe u igru na mreži umesto R-5, koristeći izuzetnu zamenu. Da li je ovakav redosled zamena ispravan?</p>	<p>Tumačenje: Nije ispravan. Povređeni igrač R-5 mora biti prvi zamenjen i to izuzetno (trener može iskoristiti bilo kojeg igrača, koji u momentu porede nije na terenu, osim Libera i igrača kojeg je zamenio Libero). Ostali potezi trenera mogu da uslede tek posle te zamene. Pravilo 15.7</p>
<p>4.13 (5.14) Na utakmici kuvajtske lige trener je zatražio dve zamene. Proveravajući zamene, zapisničar je ukazao da je prvi zahtev za zamenu bio pravilan, a drugi zahtev nepravilan. Kakva je pravilna reakcija drugog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija dozvoljava da se izvede pravilna zamena. Zahtev za nepravilnu zamenu se odbija, bez obzira kojim redosledom su zamene tražene. Zahtev za nepravilnu zamenu sankcioniše se odugovlačenjem. Ako je odugovlačenje prvo, primenjuje se samo opomena, ostala odugovlačenja se kažnjavaju. Pravila 15.6, 16.1.3</p>
<p>4.14 (5.15) U toku četvrtog seta utakmice između Koreje i Nemačke na Svetskom šampionatu, trener ekipe Koreje zatražio je zamenu igrača. Nakon izvedene zamene, zapisničar je objavio da je zamena bila nepropisna. Drugi sudija je zatim ispravio nepropisnu zamenu. Kapiten u igri reprezentacije Koreje se nije složio sa odlukom drugog sudije. Posle provere zapisnika, drugi sudija je</p>	<p>Tumačenje: Vrlo je važno da sudija donese odluku zasnovanu na činjenicama. Promene odluka mogu stvoriti veoma nepovoljnu atmosferu za nastavak utakmice i izazvati kod igrača i publike osećaj nepoverenja i odbojnosti prema sudijama. U slučaju kao što je ovaj, drugi sudija mora proveriti činjenice u zapisniku pre nego što donese odluku.</p>

<p>utvrdio da je prvobitna zamena, u stvari, bila ispravna i ponovo pravi ispravku zamene igrača. Situacija je bila prilično neprijatna za sudije. Šta je trebalo da uradi drugi sudija?</p>	
--	--

<p>4.15 (5.16) Igrač zamena ekipe A je stajao u zoni za zamenu igrača, spreman da uđe u igru. Međutim, igrač na terenu je prvobitno odbio da napusti teren. Sudija je ovo procenio da je ovo prouzrokovalo odugovlačenje i sankcionisao je ekipu. Ipak sudija je takođe odobrio izmenu – da li je ovo ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Da, odluka prvog sudije je bila ispravna. Kada igrač zamena nije spreman i to prouzrokuje odugovlačenje, ispravna primena pravila je odbaciti zamenu igrača i sankcionisati ekipu zbog odugovlačenja. Ipak ovo odugovlačenje je izazvao igrač koji se nalazio na terenu, a ne igrač zamena. Sudija je pokazao dobro poznavanje Pravila igre i u duhu pravila dozvolio zamenu. Pravila 16.1.1, 23.2.3</p>
--	--

<p>4.16 (novo) Za vreme provere početne postave pre početka drugog seta u meču finala Mađarskog kupa, drugi sudija je primetio da se početna postava upisana na listiću za postavu razlikuje od stvarnih pozicija igrača na terenu ekipe A. Na poziciji 1 igrač sa brojem 5 se nalazio na terenu umesto igrača sa brojem 7, kao što je upisano na listiću za postavu. Sudija je ovo napomenuo treneru ekipe A, koji je odlučio da započne set sa postavom koja se nalazila na terenu. Zato je iskoristio pravilnu zamenu igrača pri rezultatu 0-0. Zamena igrača nije izvedena, već samo upisana u zapisnik. U međuvremenu je Libero zamenio igrača sa brojem 5. Tri rotacije kasnije, kada je Libero rotacijom došao na poziciju 4, zamenio se sa igračem broj 7. Trener je zatražio izmenu u kojoj je igrač sa brojem 7 trebalo da zameni igrača sa brojem 5. Nakon što je izmena izvršena, prvi sudija je uočio da je došlo do greške, s obzirom da je ova izmena izvršena pri rezultatu 0-0. Nakon kratke rasprave sa kapitenom ekipe, sudija je poništio drugu “nepotrebnu” izmenu. Igra je nastavljena bez ikakvih sankcija. Da li je ovo bila ispravna procedura?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije da poništi drugu izmenu bila je ispravna. Problem je u tome što ova izmena nije izvršena na početku seta normalno sa oba igrača, pa je to dovelo do toga da su trener i igrači zaboravili na ovo i zaustavili igru bez razloga. S obzirom na to da je igra zaustavljena na par minuta, ekipa je trebala da dobije sankciju za odugovlačenje. Ovo je situacija u kojoj bi trener trebalo da da znak rukom kako bi se izbegao nesporazum.</p>
---	--

TAJM-AUTI I TEHNIČKI TAJM-AUTI

<p>4.17 (5.17) Za vreme utakmice između Tajlanda i Japana na Azijskom prvenstvu za žene Tajland je osvojio nadigravanje i poveo sa 7:6. Na servis je došao pogrešan igrač br.5, servirao i Tajland je osvojio poen. Rezultat je tada bio 8:6. Usledio je tehnički tajm-aut a onda je isti igrač (br.5) nastavio da sevira dok Tajland nije poveo sa 10:6. U tom momentu zapisničar je uočio da već neko vreme postoji rotaciona greška. Prvi sudija je kaznio Tajland gubitkom nadigravanja zbog rotacione greške i poništio poene Tajlanda koje je osvojio za vreme te greške. Rotacija Tajlanda je ispravljena a onda igra nastavljena. Zatim, kad je rezultat stigao do osmog poena nije održan tehnički tajm-aut i igra je nastavljena.</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je ispravno postupio. Tehnički tajm-aut služe televiziji za reklame, ponavljanje situacija itd. - dosta toga se unapred ugovori. Kako je već održan tehnički tajm-aut u setu, sledeći neće biti dozvoljen dok vodeći tim ne osvoji šesnaesti poen. Pravilo 15.4.1</p>
--	---

NEOSNOVANI ZAHTEVI

<p>4.18 (5.18) Na Svetskom šampionatu za muškarce kubanski trener je zatražio zamenu pred kraj seta. Igrač koji treba da uđe u igru nije čuo trenerov signal i nije se nalazio blizu zone za zamene u trenutku zahteva. Prvi sudija je dodelio opomenu zbog odugovlačenja i odbio je zamenu igrača koji je tada već stigao u zonu za zamene. Sledila je kraća prepirka sa sudijom. Brazil je tad zatražio "tajm- aut" iza koga je sledila zamena. Kuba je tad zatražila zamenu koja joj je odobrena. Igra je nastavljena i Kuba je dobila taj set i utakmicu. Da li je prvi sudija ispravno presudio?</p>	<p>Tumačenje: Sudija nije ispravno presudio - iako je prva odluka da odbije zamenu i dodeli odugovlačenje bila ispravna. Pošto je trener i usmeno zatražio i dao znak za zamenu, a igrač nije bio u poziciji za zamenu, sankcionisanje Kube opomenom za odugovlačenje je bilo ispravno. Bilo je ispravno što je brazilski trener tražio tajm-aut i zamenu posle opomene zbog odugovlačenja date kubanskoj ekipi. Zahtev je neosnovan ako je upućen od strane pogrešnog člana ekipe ili u neodgovarajuće vreme - drugi zahtev za zamenu od strane Kube posle "tajm-auta" je bio neosnovan. Posle zamene koja se odbije, mora se odigrati bar jedno nadigravanje i tek tada ista ekipa ima pravo na novi zahtev za zamenu. Zahtev za zamenu, posle tajm-auta Brazila, je trebao biti odbijen bez sankcionisanja, osim ako pre njega već nije postojao neki neosnovan zahtev. Pravila 15.3.1, 15.3.2, 15.10.3, 15.11.1.3, 16.1.1, 16.1.2, 25.2.2.6</p>
---	---

<p>4.19 (5.19) Meksička ekipa je, na šampionatu Severne Amerike igrala protiv Dominikanske Republike u NORCECA kupu, iskoristila dva "tajm-auta". Kasnije, tokom tog seta, meksički kapiten je treći put zatražio "tajm-aut", što je drugi sudija odobrio. Ubrzo posle odobravanja "tajm-auta", zapisničar je shvatio da je odobren treći "tajm-aut" za meksičku ekipu i o tome obavestio drugog sudiju. Koja je ispravna procedura u ovakvoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Zahtev za trećim "tajm-autom" nije osnovan i treba ga odmah odbaciti bez sankcionisanja. Prvi sudija je obavešten o grešci i "tajm-aut" je odmah prekinut. Prvi sudija je obavestio kapitena meksičke ekipe i dodelio ekipi opomenu za odugovlačenje, jer je ceo postupak uticao na igru i odugovlačio je. Pravila 15.11.1.4, 16.1.5, 25.2.2.6</p>
<p>4.20 (5.20) Na Top Teams Cup-u igrao je Szeged (HUN) protiv Kaknja (BIH). U toku utakmice, trener Szegeda je zatražio zamenu igrača aktiviranjem sirene, dajući pravilan znak. To se desilo neposredno nakon što je prvi sudija dao znak za izvođenje servisa ekipi Szegeda. Igra je zaustavljena. Prvi sudija je odmah shvatio situaciju i odbio zahtev blagim odmahivanjem ruke. U međuvremenu, igrač koji je trebalo da uđe u igru i onaj koji je trebalo da izađe iz igre, došli su na pravilno mesto u zoni za zamenu igrača, spremni da izvedu zamenu. Prvi sudija je požurivao igrača Szegeda da servira. U momentu izvođenja servisa drugi sudija je zviždukom dosudio pogrešnu poziciju ekipi koja je servirala, jer se u tom momentu na terenu nalazilo sedam igrača. Nakon kratke diskusije između prvog i drugog sudije, prvi sudija je pokazao da ekipa Kaknja ima pravo da servira i da osvoji poen. Da li je to bila ispravna odluka?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je tipičan primer neosnovanog zahteva. Zahtev za zamenu je trebalo odbiti, a zbog produžavanja prekida i konfuzije, ekipa Szegeda je trebala dobiti sankciju za odugovlačenje. Međutim, s obzirom da to sankcionisanje ne bi bila kazna za odugovlačenje, Szeged-u bi trebalo dozvoliti da ponovi servis. Pravilo 15.11.1.1 Što se tiče delovanje drugog sudije, on nema ni pravo, niti je nadležan, da presuđuje pozicione greške ekipe koja servira. Kada u ovakvoj situaciji drugi sudija ipak presudi, nadigravanje se mora ponoviti. Pravila 15.11, 23.3.2.2, 23.3.2.3a, 25.2.2.6</p>

POVREDE

<p>4.21 (5.21) Tokom utakmice na državnom šampionatu SAD, američkog igrača Lewis-a je tokom blokiranja saigrač laktom udario u nos. Iz nosa je potekla krv. Lewis-ov trener je zatražio zamenu. Igrač koji će ga zameniti prijavio se zapisničkom stolu u trenerci. Koja je ispravna reakcija sudije?</p>	<p>Tumačenje: Sudije moraju da budu oprezne u slučajevima kad zamene nisu unapred planirane. Igraču koji ulazi kao zamena mora se dati dovoljno vremena da skine trenerku i uđe u igru bez ikakvih sankcija. Dalje, treba napomenuti da, ako dođe do povrede igrača praćene krvarenjem, taj igrač se mora zameniti ili umesto njega da uđe Libero sve dok krvarenje ne prestane i krv mu se ne ukloni sa dresa. Pravila 4.4, 15.5, 15.10.2, 15.10.3, 17.1.1</p>
<p>4.22 (5.22) Na Svetskom kupu za muškarce, holandski dizač Blange povredio je koleno dok je igrao u odbrani. Ostao je da leži na podu dok su se treneri okupili oko njega, a lekar holandske ekipe je pregledao povredu. Posle nekih dva minuta terapije, Blange je izjavio da je sposoban da nastavi igru. Sudija je dao znak da se igra nastavi sa Blange-om u postavi. Da li je sudija doneo ispravnu odluku?</p>	<p>Tumačenje: Zbog bezbednosti igrača lekaru ekipe treba dozvoliti da uđe na teren. Ako se čini da je povreda ozbiljna, prvi sudija, odmah, mora zaustaviti nadigravanje i dozvoliti medicinskom osoblju da uđe na teren. Ako je povreda dovoljno teška da na teren uđu treneri, igrača treba izvesti sa terena bar tokom jednog nadigravanja. Osnova za odluku prvog sudije je u tome da igraču da dovoljno vremena za procenu ozbiljnosti povrede, a da istovremeno maksimalno skрати vreme do traženja zamene. Izvođenje povređenog igrača sa terena mora se izvršiti postupkom pravilne zamene. Ako pravilna zamena nije moguća, mora se izvršiti izuzetna zamena. Pravila 15.7, 17.1.2</p>
<p>4.23 (5.23) Tokom jednog seta nemačka ekipa je izvršila 5 zamena. Nemački igrač, koji je započeo utakmicu, zamenom je izašao iz igre, vratio se u igru i tada bio povređen. Povređeni igrač je bio zamenjen primenom izuzetne zamene. Prvi sudija je odlučio da je ova izuzetna zamena šesta zamena nemačkoj ekipi i da u tom setu više nemaju pravo na zamenu. Nemački trener se usprotivio ovakvom tumačenju pravila. Koje je ispravno tumačenje ovog pravila?</p>	<p>Tumačenje: Povređeni igrač se može zameniti izuzetnom zamenom. Nemački trener može da iskoristi bilo kog igrača koji u momentu povrede nije na terenu, osim Libera i igrača kojeg je ovaj zamenio. Izuzetna zamena se ne broji kao jedna od šest zamena, tako da se broj nemačkih zamena nije promenio. Pravila 15.1, 15.6, 15.7</p>

<p>4.24 (novo) Za vreme nadigravanja igrač je zaradio povredu zbog koje je krvario. Nakon završenog nadigravanja prvi sudija mu je rekao da odmah zatraži pomoć lekara da zaustave krvarenje zato što je zabranjeno igrati sa ranom koja krvari. Nakon što je krvarenje zaustavljeno, posle oko minut, igra je nastavljena. Da li je ova procedura prvog sudije bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Nije dozvoljeno igrati sa ranom koja krvavi zavisno od ozbiljnosti povrede. Sudije moraju da zaustave igru čim uoče povredu i savetuju igrača da zatraži pomoć lekara. Ekipe nije u obavezi da zameni tog igrača. Zato je ovo bila prihvatljiva procedura jer prvi sudija nije dao ekipi sankciju za odugovlačenje niti je od nje zahtevao da prekine igru. Ovo je odluka medicinske komisije FIVB.</p>
--	--

ODUGOVLAČENJA IGRE

<p>4.25 (5.24) Pre početka trećeg seta utakmice Svetskog kupa za muškarce između Japana i Kine, prvi sudija je ekipama dao znak da zauzmu svoja mesta na terenu. Japanska ekipa se nije odazvala. Pošto su Japanci presporo reagovali, prvi sudija im je dao opomenu zbog odugovlačenja igre (bez kažnjavanja). Japanska ekipa se tada pojavila na terenu. Da li je prvi sudija ispravno reagovao?</p>	<p>Tumačenje: Jeste, bio je u pravu. Ekipe se moraju pozvati da zauzmu svoja mesta na terenu. Ako se ne odazovu, prvi sudija mora da im dodeli opomenu zbog odugovlačenja. Opomene zbog odugovlačenja igre su jedine opomene koje se unose u zapisnik. Ako ekipa i pored opomene ne reaguje, bila bi kažnjena zbog odugovlačenja - žutim kartonom. Ako ekipa i pored toga ne reaguje, to se smatra kao njeno odbijanje da igra. Utakmica bi se proglasila izgubljenom za tu ekipu i u tom slučaju rezultat bi bio 0:3: 0-25, 0-25, 0-25. Ako se ekipa sporo vraća na teren posle "tajm-auta", treba primeniti isti postupak. Pravila 6.4.1, 16.1</p>
--	---

<p>4.26 (5.25) Posle dobijenog nadigravanja, brazilska ženska ekipa se okupila u krug da se dogovori o strategiji za naredno nadigravanje. Prvi sudija je dozvolio odgovarajuće vreme, dovoljno da igračice zauzmu svoja mesta ukoliko nema okupljanja u krug, a zatim je pištaljkom upozorio Brazil i dodelio opomenu zbog odugovlačenja, jer igračice nisu bile spremne da serviraju. Da li je odluka prvog sudije ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Ova odluka jeste ispravna. Nema potrebe da prvi sudija dodeli više vremena nego što je igračicama potrebno da zauzmu svoja mesta za nastavak igre. U ovom slučaju sudija mora dobro da proceni. Mora dozvoliti odgovarajući entuzijizam i radovanje, ali ne sme dozvoliti odugovlačenje igre. Pravila 16.1.2, 16.1.5</p>
--	---

<p>4.27 (5.26) Igrač je odbio da igra zbog vlažnog mesta na podu koje je posledica "upijača" njegovog saigrača. Kako prvi sudija treba da reaguje?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija mora u obzir uzeti više činjenica. Trebalo je da "brzi brisači" obrišu vlažno mesto na podu. Igrači, takođe, mogu obrisati pod svojim malim peškirimima. Na utakmicama na kojima prisustvuje Kontrolni komitet, predsednik žirija utakmice može ovlastiti drugog sudiju da dozvoli dodatno brisanje ako je vlažno mesto nešto veće, a ako je temperatura vazduha iznad 25°C i vlažnost preko 61%. S druge strane, utakmica uvek zavisi od odluka prvog sudije. Ako nema Kontrolnog komiteta, a sudija smatra da je dodatno brisanje poda neophodno, on može doneti takvu odluku. Ako, ekipa konačno odbije da igra, sudija ih može sankcionisati zbog odugovlačenja pa sve do gubitka utakmice.</p> <p>Pravila: 1.5, 5.1.2.2, 6.4.1, 16.2</p>
---	---

SPOLJNI UTICAJI

<p>4.28 (5.27) Tokom jednog seta gledaoci su posle završenog nadigravanja uleteli na teren i protestovali zbog odluke sudija. Koja je ispravna reakcija prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija treba da prekine utakmicu i zatraži od organizatora ili Kontrolnog komiteta da preduzmu korake i ponovo uspostave red. Ovaj prekid treba da se unese u zapisnik.</p> <p>Pravila 17.2, 17.3</p>
--	--

<p>4.29 (5.28) Na Olimpijskim igrama, u toku utakmice ženskih ekipa Kube i Kanade, za vreme izvođenja servisa igračice Kube, otpao je nastavak TV kamere za zumiranje i padajući okrznuo igračicu koja je servirala. Ona je nastavila izvođenje servisa i pored tog ometanja i uspela da loptu uputi u teren, te je nadigravanje nastavljeno. Prvi sudija nije zaustavio igru niti ponovio izvođenje servisa, a ni ekipa Kube nije protestovala. Da li je to ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je pravilno postupio u tom slučaju, jer je događaj bio spektakularan i izazvao veliki interes i oduševljenje publike. Međutim, u drugim situacijama prvi sudija može ponoviti nadigravanje.</p>
---	--

POGLAVLJE 5: LIBERO

<p>5.1 (6.1) Na početku utakmice Svetskog šampionata trener američke muške ekipe Doug Beal je predao listić sa početnom postavom svoje ekipe. Pre nego što je drugi sudija stigao da proveri postavu američki Libero Eric Sullivan zamenio se sa igračem zadnje linije Nygaard-om. Kako treba da reaguje drugi sudija prilikom provere postave, a pre početka utakmice?</p>	<p>Tumačenje: Starter Nygaard mora biti na terenu za vreme provere postave ekipe. Nygaard mora brzo da zameni Sullivan-a, bez opomene ili kazne. Čim drugi sudija proveri postavu ekipe, Sullivan može zameniti Nygaard-a. Ako bi se ovo ponovilo tokom utakmice, ili ako je zastoj predug, a prvi sudija tu akciju proceni kao odugovlačenje, on treba da sankcioniše ovo odugovlačenje. Pravilo 19.3.2.2</p>
<p>5.2 (6.2) U ekipi se nalazi sedam igrača, uključujući i Libera. U drugom setu starter, igrač broj 6, je odstranjen. Prvi sudija objavljuje da je ekipa nekompletna i pobjednik utakmice je protivnička ekipa. Da li je odluka prvog sudije ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je u pravu jer Libero ne može da učestvuje u bilo kakvim zamenama igrača, a odstranjeni igrači se moraju zameniti pravilnom zamenom. Pošto nema raspoloživih igrača za pravilnu zamenu, odluka je ispravna. Pravila 6.4.3, 19</p>
<p>5.3 (6.3) Crvena ekipa ima samo osam igrača, uključujući i Libera. U drugom setu utakmice starter, igrač br. 6 koji igra za crvenu ekipu, zamenom se vraća u igru. Igrač br. 6 je potom odstranjen. Libero je u vreme odstranjenja igrača br. 6 bio na klupi. Koja je ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Pošto igrač br. 6 ne može biti zamenjen pravilnom zamenom, prvi sudija objavljuje da je ekipa nekompletna da bi odigrala taj set. Pravila 6.4.3, 15.7, 15.8, 19.3.2</p>
<p>5.4 (6.4) Ekipa ima sedam igrača uključujući i Libera. U drugom setu starter, igrač sa br. 6, se povredio. Prvi sudija dozvoljava Liberu da uđe u igru postupkom pravilne zamene i zauzme mesto povređenog igrača. Utakmica je u ovoj postavi i završena. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija nije bio u pravu. Libero ne sme da učestvuje u zamenama, bilo pravilnim ili izuzetnim. Ovde postoje dva rešenja za ekipu. Ako se igrač br. 6 u trenutku povrede nalazio u prednjoj liniji, ekipa ima pravo da traži tri minuta za oporavak. Ako igrač ne može da nastavi utakmicu, njegova ekipa gubi taj set, a moguće i celu utakmicu. Međutim, ako se povređeni igrač broj 6 nalazi u zadnjoj liniji, a Libero sedi na klupi, Libero se može zameniti sa igračem br. 6 i ostati u igri sve dok ne bude morao da se rotira u prednju liniju. U tom trenutku, igrač br. 6 mora se vratiti u igru ili njegova ekipa postaje nekompletna. Pravila 15.7, 15.8, 17, 19.3.2</p>

<p>5.5 (6.5) Liberio je zamenio igrača br. 5. Liberio je isključen do kraja seta. Koji je ispravan postupak da se utakmica nastavi?</p>	<p>Tumačenje: Igrač br. 5 mora da se vrati u igru umesto Libera. Ekipa nema pravo da koristi Libera do kraja tog seta. U sledećem setu Liberu je dozvoljeno da igra. Da je bio odstranjen, ekipa ne bi imala pravo da koristi Libera do kraja utakmice. Pravila 6.4.3, 19.1.1, 19.3.2, 19.3.3</p>
<p>5.6 (6.6) Eric Sullivan, Liberio američke muške ekipe, nalazi se na poziciji broj 5. Ekipa SAD osvaja nadigravanje i rotira se. Umesto Libera ispravno ulazi starter Jeff Nygaard, koji se premešta u prednju liniju. Pre početka nadigravanja američki trener Doug Beal odlučuje se za pravilnu zamenu. Tom Hoff ulazi u igru umesto Nygaard-a. Oba dešavanja su se odigrala u jednom prekidu igre. Da li je prvi sudija bio u pravu što je dozvolio ovakvo menjanje igrača?</p>	<p>Tumačenje: Postupak je ispravan. Ali nije ispravno koristiti termin "zamena igrača" (eng: substitution), jer Liberio "zamenjuje mesto" sa starterom Nygaard-om. Ovaj postupak nije "zamena igrača", to je "zamena mesta" (eng: replacement). Zatim Hoff "zamenom igrača" ulazi umesto Nygaard-a. Znači, ovde je reč samo o jednoj zameni igrača koja se odigrala između dva nadigravanja. Pravila 15.3.2, 19.3.2</p>
<p>5.7 (6.7) Tokom Westcup-a, jednog od najprestižnijih sportskih događaja u Norveškoj, Liberio je trebalo da zameni mesto sa igračem na poziciji broj 1 i kasno je reagovao u toj situaciji. Zamena je obavljena kada je sudija već dao znak za naredni servis, ali pre samog servisnog udarca. Koja je ispravna reakcija prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija treba da dozvoli da se celo nadigravanje odigra bez prekida. Posle okončanog nadigravanja, sudija treba usmeno da upozori ekipu. U slučajevima ponovljenih kašnjenja ovih zamena posledica je dodeljivanje sankcija za odugovlačenja i to odmah, prekidajući nadigravanje. Međutim, da je zamena izvršena posle servisnog udarca, trebalo bi da sudija dosudi pozicionu grešku. Pravilo 19.3.2.3</p>
<p>5.8 (6.8) Tokom Prvenstva Severne Amerike za juniorke, SAD su igrale protiv Meksika. Američki specijalista za servis, McNamee je ušla u igru kao zamena srednje blokerke Holmquist. Pošto je McNamee i servirala, umesto nje je ušao Liberio na teren. Kada je Liberio rotacijom stigao u prednju liniju, umesto njega je ušla Holmquist-ova normalnom "zamenom mesta". U tom trenutku američki trener Collins je shvatila da je Holmquist-ova u igru ušla nepropisno i aktivirala sirenu za</p>	<p>Tumačenje: U ovom slučaju, prvi sudija je pokazao šta je „umetnost suđenja“. U želji da igračicama omogući da nastave igru uz minimalno uplitanje zvaničnih lica, on je doneo ispravnu odluku. Da je američka ekipa i dalje činila takve greške, sankcije bi se primenile.</p>

<p>uobičajenu (pravilnu zamenu), u želji da zameni McNamee-jevu Holmquist-ovom. Da bi se pomenuta zamena mogla propisno obaviti, pokušala je prvo da vrati McNamee-jevu nazad na teren umesto Holmquist-ove.</p> <p>Pošto se prvi sudija spremao da američkoj serverki odobri izvođenje servisa, drugi sudija je odbio neosnovan zahtev američke ekipe. Kada je prvi sudija shvatio da će odobriti servis dok američka ekipa ima nepropisnog igrača na terenu, odobrio je odgovarajuću zamenu i američku ekipu sankcionisao opomenom zbog odugovlačenja, uz minimalno ometanje utakmice. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?</p>	
---	--

<p>5.9 (6.9)</p> <p>Na Svetskom šampionatu za muškarce na utakmici između SAD i Grčke starter u ekipi SAD je bio srednji bloker Nygaard. Kada je Nygaard rotacijom došao na red da servira, američki trener je umesto Nygaard-a zamenom igrača ubacio specijalistu za servis McCaw-a. Kad je ekipa izgubila nadigravanje, na mesto McCaw-a ušao je Libero. Kada je Libero rotacijom došao u prednju zonu, na teren je umesto njega ušao Nygaard. Posle dva nadigravanja, grčka ekipa je shvatila da izvršena "zamena mesta" nije bila pravilna, jer je Libero igrao na mestu McCaw-a, a kasnije na mesto Libera se nije vratio McCaw već je ušao Nygaard. Grčka ekipa je protestovala zbog nastale situacije.</p> <p>Održana je Sudijska konferencija (postupak na FIVB takmičenjima, na kojima Kontrolni komitet ima pravo da sazove sudijski kolegijum, u cilju razjašnjenja sporne situacije), posle čega je američkoj ekipi bilo dozvoljeno da zamenom igrača u igru uvede Nigarda umesto McCaw-a i to bez dosuđivanja greške. Da li je ovo ispravna sudijska odluka?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ova odluka ima tri dela:</p> <p>Prvo, pošto ovakva situacija nije jasno predviđena pravilima, Pravilo 23.2.3 kaže da prvi sudija ima ovlašćenje da odluči o bilo kom pitanju koje se odnosi na igru, uključujući i pitanja koja u pravilima nisu navedena.</p> <p>Drugo, u datoj situaciji ekipa SAD je trebalo da bude kažnjena gubitkom nadigravanja zbog nepravilne zamene, ali bez gubitka dodatnih poena, jer se iz zapisnika nije mogao utvrditi tačan trenutak izvršenja nepravilne zamene. Da bi Nygaard-a propisno vratila na teren, američka ekipa je trebalo da zatraži redovnu zamenu u kojoj bi Nygaard ušao umesto McCaw-a.</p> <p>Treće, ispravan postupak zamene mesta/zamene igrača, u ovoj situaciji je sledeći: kada je Libero trebalo da rotacijom dođe u prednju liniju, trebalo je da na njegovo mesto uđe McCaw. Potom je trener trebalo da zatraži pravilnu zamenu McCaw-ua Nygaard-om.</p> <p>Ove zamene mesta/zamene igrača treba da se izvrše u istom prekidu igre.</p> <p>Pravila 19.3.2.1, 23.2.3</p>
--	--

<p>5.10 (6.10) Na Svetskom kupu za muškarce Argentina je igrala protiv Kanade. Sudija je pištaljkom dao znak da Conte, argentinski server, izvede servis. U tom trenutku Conte je shvatio da je argentinski Libero izašao sa terena, ali da nije zamenjen, pa je Argentina na terenu imala samo pet igrača, uključujući i Conte-a. Conte je odlagao servis onoliko koliko je smatrao da je dozvoljeno, a zatim je servirao. U trenutku kad je udario loptu, igrač-zamena je već bio u terenu na poziciji broj 1, ali njegova pravilna pozicija je bila pozicija broj 4. Očigledno je učinio pozicionu grešku. Nadigravanje je odigrano i Argentina je osvojila poen. Kapiten kanadske ekipe je tada prišao prvom sudiji i zatražio objašnjenje zbog odluke da se to nadigravanje odigra, jer je smatrao da Kanada treba da dobije taj poen pošto argentinski igrač nije bio na svojoj poziciji. Prvi sudija je odbio zahtev kapitena Kanade i presudio onako kako je nadigravanje i završeno - poen za Argentinu. Kakva je trebala da bude odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: U ovoj situaciji su načinjene tri greške. Prva je ta što prvi sudija nije smeo da pištaljkom da znak za izvođenje servisa sve dok cela postava nije na terenu, spremna za servis i dok lopta nije u posedu servera. Trebalo je da sačeka pre nego što je pištaljkom dao znak za servis. Ako bi to izazvalo zastoj u igri, argentinskoj ekipi bi sledila opomena zbog odugovlačenja. Drugo, zamena mesta može da se obavi samo pre zvižduka za servis. I treće, argentinska ekipa nije bila u pravilnoj poziciji u trenutku servisnog udarca. Zbog nepravilne pozicije, Argentina je trebalo da izgubi nadigravanje. Da je igrač, koji je ušao umesto Libera, bio na poziciji broj 4 pre servisnog udarca, nadigravanje bi trebalo da se odigra, a argentinska ekipa bi bila sankcionisana na osnovu Pravila 19.3.2.3. Pošto je ovo bio prvi slučaj ovakvog ponašanja Argentina je trebalo da dobije usmeno upozorenje od strane prvog sudije. Pravila 7.5.1, 12.3, 19.3.2.2, 19.3.2.3</p>
---	--

<p>5.11 (6.11) Tokom utakmice, Libero je bio na terenu na mestu igrača broj 6. Trčeći za loptom, Libero je povredio nogu i nije mogao da nastavi igru. Trener je odlučio da odredi novog Libera i da to bude igrač broj 6. Da li je to moguće?</p>	<p>Tumačenje: U slučaju povrede/bolesti Libera i u slučaju da ekipa sadrži dva Libera, trener može odmah zameniti povređenog Libera rezervnim Liberom, a ako je rezervni Libero povređen, trener može odrediti novog Libera među igračima koji nisu na terenu u trenutku određivanja novog Libera. Ako ekipa ima samo jednog Libera, procedura je ista kao i u slučaju povređenog rezervnog Libera. Prema tome situacija zavisi od toga koliko ekipa ima prijavljenih Libera. Ako imaju samo jednog igrač broj 6 mora da uđe na mesto povređenog Libera. Trener tada mora da primeni normalnu zamenu kako bi igrača broj 6 poslao na klupu. Zatim bi igrača broj 6 odredio za novog Libera. U slučaju da igrač broj 6 ne može biti pravilno zamenjen tokom tog seta, on se ne može odrediti za novog Libera tokom tog seta. Ako ekipa ima rezervnog</p>
--	---

	<p>Libero trener ima pravo da iskoristi samo tog igrača/igračicu.</p> <p>Pravila 19.1.3, 19.3.3.1</p>
<p>5.12 (6.12)</p> <p>U evropskom kupu, u utakmici između Nyborg-a i Varhaug-a, trener Nyborg-a je istovremeno bio i Libero. Kada trener nije bio na terenu, šetao se između zamišljenog produžetka prednje linije i zone za zagrevanje dajući uputstva svojoj ekipi. Prvi sudija ovu aktivnost nije zabranio. Da li je to ispravna odluka sudije?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Sudija je ispravno odlučio. Pravila nalažu da Libero ne može biti kapiten ekipe ili kapiten u igri. Pravila ne zabranjuju da Libero bude trener. Otud je i Libero-treneru bilo dozvoljeno da ima ovu dvostruku ulogu te sudija nije insistirao da Libero sedi na klupi.</p> <p>Pravila 5.2.3.4, 19.1.3</p>
<p>5.13 (6.13)</p> <p>Američka muška reprezentacija je igrala protiv Argentine na Olimpijskim igrama. Američki srednji bloker Hoff je sedeo na klupi pošto ga je zamenio Libero. Kada je Libero sa pozicije 6 rotiranjem stigao na poziciju 5, Hoff je odsutno ušao na teren a Libero, očigledno misleći isto, ili nošen postupkom Hoff-a, je počeo da napušta teren i na kratko izašao sa terena. Skoro odmah, Hof je shvatio da je pogrešio i brzo opet promenio mesta sa Liberom. Prvi sudija nije obratio pažnju na pogrešnu zamenu mesta i pištaljkom je dao znak za servis. Da li je ova odluka prvog sudije bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Pravilo 19.3.2.1 kaže da između dve zamene mesta mora da se odigra jedno nadigravanje. Međutim, u ovom konkretnom slučaju, sudija je smatrao da zamena nije izvedena u potpunosti. Kad se tako nešto dogodi, očigledno greškom i bez odugovlačenja igre, to ne utiče na igru i dozvoljava se nastavak igre bez dodatnog prekida - to je deo "umetnosti suđenja".</p> <p>S druge strane, da je Libero napustio teren i na njegovo mesto odmah došao drugi igrač a bez obaveznog nadigravanja između zamena mesta, ekipa SAD bi bila kažnjena gubitkom nadigravanja a nepravilna zamena bi se ispravila.</p> <p>Pravilo 19.3.2.1</p>
<p>5.14 (6.14)</p> <p>U meču kuvajtske lige, Libero se nalazio u prednjoj liniji na poziciji 4. Posle tri poena, prvi sudija je primetio pogrešnu poziciju. Koja je ispravna odluka sudije?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Libero nije u pogrešnoj poziciji dok server ne izvede servis. Dužnost je pomoćnika zapisničara da obavesti sudije ako je Libero u igri a treba da bude na klupi. Sudija treba odmah da utvrdi, uz asistenciju pomoćnika zapisničara, ukoliko je tokom nadigravanja Libero bio u pogrešnoj poziciji.</p> <p>Ekipa koja je u pogrešnoj poziciji kažnjava se gubitkom nadigravanja i gubi sve poene koje je osvojila dok je bila u pogrešnoj poziciji. Postava se ispravlja i igra se nastavlja.</p> <p>Pravila 7.5.4, 19.3.1.1, 26.2.2.1, 26.2.2.2</p>

<p>5.15 (6.15) Na utakmici Azijskog seniorskog prvenstva za muškarce, za vreme zvaničnog zagrevanja pred utakmicu, Libero se povredio. Trener je zatražio da odredi novog Libera i želeo je da novi Libero bude trenutni kapiten ekipe koji se već nalazi u početnoj postavi za prvi set. Prvi sudija je odbio zahtev jer pravila zabranjuju da Libero bude kapiten ekipe i kapiten u igri.</p>	<p>Tumačenje: Sudija je pogrešio. Ako ekipa ima dva Libera, trener odmah može da zameni povređenog aktivnog Libera sa rezervnim Liberom. Ako se povredi rezervni Libero, trener može da odredi novog Libera i to može biti bilo koji igrač koji je van terena u trenutku ponovnog određivanja Libera. Ako ekipa ima samo jednog Libera, postupak je isti kao u slučaju kada se povredi rezervni Libero. Odluka sudije opisana u ovom slučaju nije bila ispravna. Iako je tačno da Libero ne može imati ulogu kapitena ekipe ili kapitena u igri, zbog više sile kapiten ekipe može da prepusti svoju funkciju kapitena kao i sva prava i dužnosti vezana za to, da bi bio određen kao novi Libero. Pošto se kapiten već nalazi na listiću za početnu postavu procedura je sledeća: 1. Kapiten ekipe će biti pravilno zamenjen pre početka utakmice. 2. Zatim će trener zatražiti da odredi novog kapitena ekipe. 3. Određuje se novi Libero. 4. Novi Libero mora promeniti uniformu u skladu sa ili je pokriti prslukom koji se za ovu svrhu nalazi u rezervnoj opremi. 5. Zapisničar: - preregistruje dotadašnjeg kapitena ekipe kao novog ili novoodređenog Libera, - registruje novog kapitena ekipe, Upiše detalje gore navedenih postupaka u zapisnik u rubriku „Primedbe“. Pravila 5, 19.1.4, 19.2</p>
--	--

<p>5.16 (6.16) Posle dva loša prijema servisa ekipe A, trener ekipe A je izveo Libera sa terena sa pozicije 6 i odmah ga vratio na teren na poziciju 5 (bez nadigravanja između zamena mesta). Drugi sudija to nije primetio, ali primetio je prvi sudija koji je ipak odobrio servis i posle servisnog udarca dosudio pozicionu grešku ekipe koja prima servis. Da li je to ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je bio u pravu. Nema greške dok se ne izvede servisni udarac. Inače, zadatak drugog sudije je da dosudi pozicionu grešku ekipe koja prima servis. Ali u ovom slučaju pošto Libero nema pravo da bude na terenu za vreme tog nadigravanja (nadigravanje počinje servisnim udarcem), a pošto drugi sudija nije primetio pogrešni ulazak Libera, prvi sudija ne može svesno da dozvoli nepravilni postupak i mora zviždukom pomoći drugom sudiji. Na utakmicama gde postoji pomoćnik zapisničara, on je</p>
---	---

	<p>dužan da prati zamene Libera. U ovom slučaju, posle servisnog udarca on treba da pritisne sirenu da bi signalizirao grešku.</p> <p>Pravila 19.3.2.1, 19.3.2.2, 19.3.2.3, 23.2.3</p>
<p>5.17 (6.18) Po završetku nadigravanja Libero je izašao a u igru je ušao regularan igrač. Sudija je odobrio početak sledećeg nadigravanja. Posle servisa, jedna od rezervnih lopti je ušla u teren pa je prvi sudija dosudio "mrtvu loptu". Pre početka ponovljenog nadigravanja Libero je pokušao da uđe na teren umesto igrača sa pozicije 6. Drugi sudija ga je pozvao nazad.</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija je pogrešio. Nadigravanje se završava tako što jedna ekipa osvoji poen. Pošto je ovo nadigravanje poništeno, znači da se nije odigralo potrebno nadigravanje između dve zamene mesta sa Liberom, a sudijama nije dozvoljeno da spreče ekipu da napravi grešku.</p> <p>Pravilo 19.3.2.1</p>
<p>5.18 (6.19) Na Olimpijskim igrama u Atini Libero italijanske muške reprezentacije povredio se za vreme igre i drugi sudija je dozvolio ulazak u teren lekaru i treneru da bi utvrdili ozbiljnost povrede. Odlučeno je da se Libero izvede sa terena a u igru se vrati igrač kojeg je Libero zamenio. Pošto je napustio teren Libero je, tvrdeći da se oporavio, insistirao da se vrati na teren da igra. Sudije su dozvolile povratak Libera na teren i nastavili utakmicu.</p>	<p>Tumačenje: To se ne sme dozvoliti. I u slučaju povrede Libera umesto njega može ući onaj igrač koji je izašao kada je Libero ušao u igru. Takođe, Libero i dalje ima pravo da učestvuje u utakmici, sve dok ga zbog povrede ne zameni rezervni Libero ili se ne odredi novi Libero u slučaju povrede rezervnog Libera.</p> <p>19.3.3.1 U opisanoj situaciji je napravljena greška zato što su se odigrale dve uzastopne zamene mesta Libera bez nadigravanja između.</p> <p>Pravilo 19.3.2.1</p>
<p>5.19 (6.21) Libero ekipe A se povredio u ključnom trenutku meča. Trener je želeo odmah da odredi novog Libera i igrač umesto kojeg je Libero bio na terenu ušao je i igru kao nov Libero. Da li ovo treba dozvoliti?</p>	<p>Tumačenje: Sudije ovo ne treba da dozvole. Smisao ovog pravila je da zaštite ekipe od manipulativnih strategija. Na primer: kada novoodređeni Libero dođe u poziciju 4 ko će ga/je zameniti? Niko. Ekipa će postati nekompletna. Zbog toga se primenjuje sledeća procedura: Ako ekipa ima dva Libera, trener odmah može zameniti povređenog Libera rezervnim Liberom. Ako se povredi rezervni Libero, trener može odrediti novog Libera i to meže biti bilo koji igrač koji se u tom trenutku nalazi van terena. Ako ekipa ima samo jednog Libera, procedura je ista kao u slučaju kada se povredi rezervni Libero.</p>

	<p>Umesto povređenog Libera na teren će ući igrač kojeg je Libero menjao a zatim biti zamenjen redovnom izmenom. Posle izmene taj igrač može biti određen za novog Libera. On može ući na teren nakon što prođe jedno nadigravanje.</p> <p>Pravila 15.6.2, 19.3.2.1, 19.3.3.1</p>
<p>5.20 (6.22) Libero ekipe A povredio je ruku u toku meča i određen je novi Libero. Povređeni Libero sedeo je na klupi do kraja utakmice. Da li to treba dozvoliti?</p>	<p>Tumačenje: Igrači koji ne mogu da učestvuju u zagrevanju ne treba da budu upisani u zapisnik niti im treba dozvoliti da sede na klupi kao deo tima. Ipak, u ovom slučaju povreda se desila u toku utakmice a igrač je bio u stanju da hoda i nije predstavljao smetnju ili opasnost za ekipe (ovo je ključno u tumačenju pravila), pa mu treba dozvoliti da ostane da sedi na klupi. Ukoliko igraču treba da se ukaže pomoć, lekar to može da učini u prostoru iza klupe za rezervne igrače ili u određenom prostoru izvan kontrolnog prostora.</p> <p>Dijagram 1a i definicije</p>
<p>5.21 (6.23) Za vreme utakice NORCCECA kupa Libero ekipe A ušao je u teren kod rezultata 11:11 na poziciju 5. U tom momentu, dosuđeno je da je igrač ekipe B bio kriv zbog nasilničkog ponašanja, ekipa B je kažnjena a ekipa A je osvojila nadigravanje. Zatim je ekipa A morala da se rotira. Shvatajući da bi time naterali ekipu da promeni Libera u istom prekidu igre, sudije su dozvolile promenu. Da li je to ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Odluka je bila ispravna. Pošto je ekipa A osvojila poen i servis, oni su morali da se rotiraju. Normalno mora biti okončano nadigravanje između uzastopnih promena Libera. Međutim, u ovom slučaju, smatra se kao da je bilo okončano nadigravanje.</p> <p>pravilo 19.3.2.1</p>
<p>5.22 (6.25) Tokom drugog seta finalne utakmice Kupa Engleske, Libero se požalio da se ne oseća dobro. Doktor ekipe je odmah ustanovio da Libero ima temperaturu 40.5 C, izazvanu akutnom virusnom infekcijom i rekao da Libero ne može da nastavi utakmicu. Da li je dozvoljeno određivanje novog Libera pod ovim okolnostima?</p>	<p>Tumačenje: Ako ekipa ima dva Libera, u slučaju povrede ili bolesti aktivnog Libera, on/ona mogu biti zamenjeni rezervnim Liberom. U slučaju kada ekipa ima samo jednog Libera ili se rezervni Libero povredi na terenu, on/ona mogu biti zamenjeni procedurom određivanja novog Libera.</p> <p>Pravilo 19.3.3.1</p>

<p>5.23 (novo) U finalnoj utakmici Svetskog prvenstva za muškarce 2006. godine Libero Poljske se povredio. Trener je odlučio da ga odmah zameni igračem broj 17, koji je u tom momentu bio van terena i koji nije prethodno bio zamenjen Liberom. Trener ga je poslao na teren a da nije prošlo nijedno nadigravanje između. Sudija je ovo dozvolio. Da li je ovo bila ispravna promena?</p>	<p>Tumačenje: U normalnim situacijama mora proći barem jedno nadigravanje između dve promene Libera. U ovom slučaju, kada je u pitanju povreda, dozvoljeno je poslati rezervnog Libera (ako ekipa ima dva Libera) ili novoodređenog Libera na teren bez okončanog nadigravanje između. Pravilo 19.3.2.1</p>
<p>5.24 (novo) Pre početka meča zapisničar je ubeležio ime Libera i negov broj 9 u spisak od 12 igrača ekipe A u zapisniku. Na mesto predviđeno za Libera u zapisniku upisao je da je Libero broj 15. Trener i kapiten ekipe su potpisali zapisnik. Pri rezultatu 15:10 za ekipu A u prvom setu zapisničar je uvideo grešku. Koja je ispravna odluka?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je administrativna posledica koja neće imati posledice za ekipu. Zapisničar će ispraviti broj i to će upisati u zapisnik u rubriku „Primedbe“ („Remarks“). Pravilo 19.1.2</p>
<p>5.25 (novo) U prvom setu utakmice Libero ekipe A je igrao u dresu iste boje i dizajna kao ostali igrači ekipe A. Set je završen rezultatom 25:21 za ekipu A. Pre početka drugog seta, trener ekipe B protestovao je protiv ove situacije i rezultata u prvom setu. Koja je ispravna odluka?</p>	<p>Tumačenje: Iz razloga što pogrešan dres nije uticao na igru, rezultat prvog seta ostaje važeći, a Libero mora da promeni dres. Pravilo 19.2</p>

POGLAVLJE 6: PONAŠANJE UČESNIKA

<p>6.1 (7.1) Na Svetkom kupu, razočarani španski igrač je besno šutnuo loptu po završetku nadigravanja. Prvi sudija ga je opomenuo zbog manjeg prekršaja pravila o ponašanju. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Ispravna odluka sudije. Prvi sudija mora kontrolisati ovakavo ponašanje (manji prekršaj). Međutim, ako je ovo udaranje lopte bilo opasno po igrače, zvanična lica ili gledaoce, ili je predstavljalo neuljudno ponašanje, prvi sudija ima ovlašćenja da to okarakteriše kao neuljudno ponašanje i sankcioniše igrača žutim kartonom - kaznom. Zapisničar će upisati ovu kaznu pod brojem kažnjenog igrača u odeljku za sankcije zapisnika. Prvi sudija može usmeno opomenuti igrača zbog manjeg prekršaja pravila o ponašanja ili opomenuti ekipu preko kapitena u igri zbog stalnih i ponovljenih manjih prekršaja, dok u slučaju postojanja prekršaja teže prirode, prvi sudija ima ovlašćenja direktne primene sankcija. Pravila 21.1, 21.2</p>
<p>6.2 (7.2) Na Svetskom kupu za muškarce igrali su Holandija i Kuba. U vrlo neizvesnom drugom setu dizač Holandije Blange, je izvanredno digao loptu koja je potpuno prevarila blokere Kube. Napadač Holandije v.d. Meulen, izvanredno smećuje ovu loptu u teren. Dok su zbunjeni kubanski igrači pokušavali da blokiraju odličan smeč napadača Holandije, dizač ekipe Kube Diago, namerno povlači donju ivicu mreže želeći da dovede u zabludu sudiju kako je holandski napadač, v.d. Meulen dodirnuo mrežu. Drugi sudija je primetio pokušaj varke i dosudio nadigravanje za Holandiju. Posle toga je prvi sudija opomenuo Diaga. Da li je ovo odgovarajuća sankcija za Diaga?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je pogrešio. Trebalo je dosuditi nadigravanje u korist Holandije jer je igrač Kube dodirnuo mrežu i time ometao igru. Diago je trebalo da bude kažnjen žutim kartonom (gubitak nadigravanja). Ovu kaznu za neuljudno ponašanje trebalo mu je dodeliti zbog pokušaja obmanjivanja sudija. Pravila 21.2.1, 21.3</p>

<p>6.3 (7.3) Na utakmici Svetske lige trener reprezentacije Brazila ustao je i mahnuo rukama na način koji sugeriše da je zgrožen odlukom sudije. Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Treneru treba dozvoliti da izražava normalne reakcije. Ukoliko je njegova reakcija ocenjena kao manji prekršaj, treba da bude opomenut od strane prvog sudije. U ponovljenom slučaju biće sankcionisan žutim kartonom zbog neuljudnog ponašanja. Ako se prekršaj dogodio za vreme nadigravanja, sankcija će uslediti po njenom završetku i treba je dodeliti posle odluke o ishodu završenog nadigravanja. Na pojedinim velikim svetskim takmičenjima posebnim instrukcijama za suđenje mogu se predvideti dalje sankcije. Pravila 5.2, 21.1, 21.2, 21.3</p>
--	--

<p>6.4 (7.4) U pauzi između setova, igrač ekipe A broj 3 napravio je ružan i uvredljiv gest prema zvaničnom licu. Prvi sudija ga je sankcionisao kaznom zbog neuljudnog ponašanja. Na početku sledećeg seta ekipa A je imala početni servis. Koji je postupak prvog sudije u ovom slučaju?</p>	<p>Tumačenje: Sankcije dodeljene između setova primenjuju se pre početka sledećeg seta. Prema tome, pre prvog servisa sudija će signalizirati kaznu i dosudiće gubitak nadigravanja ekipi A. Ekipa koja je trebalo da primi servis osvaja poen, rotira se i servira.</p> <p>Pravilo 21.5 Ako dođe do situacije u kojoj se kaznama sankcionišu obe ekipe, prvo se kažnjava ekipa koja servira a potom ekipa koja prima servis. Evo nekoliko primera sankcija u pauzama između setova koje se upisuju u zapisnik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opomena igraču ekipe koja treba da servira. Bez kazne, ne upisuje se u zapisnik. 2. Opomena igraču ekipe koja treba da prima servis. Bez kazne, ne upisuje se u zapisnik. 3. Kazna dosuđena samo igraču ekipe koja treba da servira. Gubitak nadigravanja za ekipu koja servira. Ekipa koja je primala servis osvaja poen, rotira se i izvodi servis. 4. Kazna dosuđena samo igraču ekipe koja treba da prima servis. Dosuđuje se poen ekipi koja servira. 5. Kazne dodeljene za obe ekipe, bez obzira na redosled sankcionisanja. <ol style="list-style-type: none"> a. Ekipa koja treba da izvede servis kažnjava se gubitkom nadigravanja, a ekipa koja prima servis osvaja poen i spremna je za izvođenje
---	--

	<p>servisa.</p> <p>b. Ekipa koja treba da primi servis rotira se za jedno mesto a zatim se kažnjava gubitkom nadigravanja.</p> <p>c. Ekipa koja je prvobitno trebalo da izvede servis rotira se za jednu poziciju, osvaja poen i počinje servisom koji će izvesti drugi po redu igrač u redosledu serviranja. Rezultat je 1-1.</p> <p>d. Rezultat se računa tek kada su obe ekipe kažnjene. Tako, obostrano kažnjavanje pri rezultatu 24-25 neće označiti kraj seta sa 24-26, već će rezultat nakon obostranog kažnjavanja biti 25-26</p>
--	---

<p>6.5 (7.5)</p> <p>Muška ekipa SAD prima servis. Ball je dizač koji ulazi iz zadnje linije. Mladi američki primač servisa je tako loše dodao loptu da Ball nije imao mogućnosti ni da je dodirne. Ljut zbog toga, nakon što je lopta pala u aut, Ball vuče donju ivicu mreže. Da li je to greška?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>U skladu sa Pravilom 21.3 prvi sudija ima ovlašćenje da sankcioniše igrače u zavisnosti od težine prekršaja. Povlačenje mreže je normalna reakcija razočaranog igrača i može se kontrolisati u zavisnosti od umeća sudije. U nekim situacijama, namerno povlačenje mreže može se shvatiti kao neuljudno ponašanje i prema tome sankcionisati. Pošto ovaj slučaj nije bio pokušaj obmanjivanja sudija za vreme igre neće biti kažnjavanja za neuljudno ponašanje. Pravila 21.2, 21.2.1, 21.3</p>
---	---

<p>6.6 (7.6)</p> <p>Igrač je iznerviran odlukom prvog sudije u vezi dodira bloka. Iznervirani igrač povlači mrežu a prvi sudija ga opominje i udaljava od nje. Igrač se tada upućuje ka sudiji, burno gestikulirajući i vičući na njega, i pored toga što ga je prvi sudija opomenuo.</p> <p>Sudija kvalifikuje ovaj prekršaj kao nasilničko ponašanje i sankcioniše ga crvenim kartonom, čime je igrač isključen iz seta. Da li je ovo adekvatno reagovanje sudije?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Odluka prvog sudije je ispravna. On je pokušao opominjanjem igrača da reši problem i da ga "vrati u igru". Kada to ne daje efekat, prvi sudija je ovlašćen da kazni igrača shodno Pravilu 21.3. U tom pravilu je dato ovlašćenje sudiji da kažnjava igrače u zavisnosti od težine prekršaja. Za neuljudno ponašanje igrač će dobiti kaznu za neuljudno ponašanje, zbog čega će njegova ekipa izgubiti nadigravanje. Za još teži prekršaj igrač će biti kažnjen isključenjem do kraja seta. Zbog agresivnog ponašanja igrač mora biti odstranjen iz utakmice. Potrebno je znati da zbog neuljudnog ponašanja odgovarajuća ekipa gubi nadigravanje, dok isključenje ili odstranjenje ne nose sa sobom i kaznu gubitka nadigravanja. Pravilo 21.1, 21.2, 21.3</p>
---	--

<p>6.7 (7.7) Na utakmici Svetske lige Brazil - Kanada, igrač je isključen sa terena. Do tog momenta, ni jedna ekipa nije bila ni opomenuta ni kažnjavana. Kakva će biti reakcija prvog sudije na sledeće manje prekršaje od strane nekog drugog igrača iste ekipe?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je ispravno postupio kada je prvog igrača poslao u kaznenu zonu. Ukoliko se dogodi jasan slučaj nasilničkog ponašanja sudija mora isključiti igrača bez prethodne sankcije. Prvi sudija treba normalno pokušati da spreči ekipu da dođe do nivoa koji se sankcioniše. Sankcije za prekršaje pravila o ponašanju su strogo individualne i neće se uzimati u obzir sankcije ranije dodeljene drugim članovima iste ekipe. Shodno tome sudija može, nakon tog isključenja, drugim članovima ekipe dodeliti opomene ili kazne. Pravilo 21</p>
<p>6.8 (novo) Tokom rukovanja posle meča kapiten jedne ekipe je pokazao vrlo nesportsko ponašanje prema prvom sudiji, koje bi u toku meča bilo sankcionisano. Šta treba da uradi prvi sudija?</p>	<p>Tumačenje: Pošto se utakmica ne završava poslednjim zviždukom sudija, svaki član ekipe može biti sankcionisan sve dok se ne završe sve administrativne obaveze. Prvi sudija mora da obavesti odgovarajućeg člana ekipe o sankciji, u ovom slučaju kapitena ekipe, i da tu sankciju ubeleži u rubrici Primedbe u zapisniku. Sve posledice koje se tiču raspoloživosti igrača na sledećim mečevima moraju biti donete od nadležnih instanci.</p>
<p>6.9 (novo) U utakmici mađarske lige igrač broj 7 je zamenio mesto sa Liberom i seo na klupu. Zatim je glasno negodovao na sudijsku odluku. Prvi sudija ga je sankcionisao kaznom. Igrač nije prestao sa negodovanjem i još je aplaudirao sudiji. Prvi sudija ga je sankcionisao isključenjem. Isključeni igrač je nastavio sa ovakvim ponašanjem i bio je odstranjen. Šta je ispravna procedura?</p>	<p>Tumačenje: Isključeni ili odstranjeni igrač treba odmah da bude zamenjen. Zbog toga on mora da promeni Libera na terenu, a onda da bude zamenjen regularnom izmenom. Ukoliko to nije moguće, ekipa se sastoji od 5 regularnih igrača i zbog toga mora da bude proglašena nekompletnom. Rezultat u momentu isključenja (ili odstranjenja) mora biti upisan. Pravila 6.4.3, 15.8</p>

POGLAVLJE 7: SUDIJE I NJIHOVE NADLEŽNOSTI

<p>7.1 (8.1) Trener ekipe Brazila je pričao nad glavom zapisničara i skretao mu pažnju tokom igre. Drugi sudija je rekao treneru da ne ometa zapisničara. Da li je drugi sudija pravilno postupio?</p>	<p>Tumačenje: Samo prvi sudija može zvanično opomenuti ili kazniti trenera, igrača ili nekog drugog člana ekipe. Ako drugi sudija smatra da situacija zahteva opomenu, mora o tome obavestiti prvog sudiju koji će primeniti svoja ovlašćenja i rešiti problem. Pravilo 23.3.2 Ipak, umetnost suđenja nalaže u takvim situacijama da problem reši drugi sudija svojim umećem, a da ne bi bilo odugovlačenja igre zbog dodeljivanja sankcija.</p>
<p>7.2 (8.2) Drugi sudija ukazuje prvom sudiji da rezervni igrač reprezentacije SAD Sato, sedi na podu u zoni za zagrevanje, umesto da stoji ili da se isteže. Prvi sudija opominje ekipu SAD zbog lakšeg prekršaja i prisiljava Sato-a da ustane. Da li je to ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: To je bila pogrešna primena pravila od strane prvog sudije. Od igrača se ne zahteva da stoje u zoni za zagrevanje. S druge strane, u ovom prostoru igrači ne smeju da sede na klupama, stolicama, prečagama i zidovima. Zona za zagrevanje je namenjena da bi se igrači mogli spremirati za ulazak u igru. Pravila 4.2.1, 4.2.3, 24.2.4, 24.2.5</p>
<p>7.3 (8.3) Trener ženske juniorske ekipe SAD je prišao zapisničaru i zamolio ga za informaciju koliko je tajm-auta iskoristila ekipa Meksika. Šta je pravilan odgovor zapisničara u ovoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Trenerima je dozvoljeno da pitaju zapisničara samo za informacije koje se tiču sopstvene ekipe. Oni to mogu pitati zapisničara samo u momentu kada, niti ometaju zapisničara, niti odugovlače utakmicu. Kada se koristi elektronski semafor, trener nema potrebe da bilo šta pita zapisničara jer je sve prikazano na semaforu. Pravilo 25.2.2</p>
<p>7.4 (8.4) Na utakmici prvenstva SAD, kapitan u igri ekipe Kenneth Allen Cluba zamolio je prvog sudiju za objašnjenje sporne situacije koja se dogodila za vreme igre. Činilo se da ga je objašnjenje zadovoljilo. Utakmica se završila porazom ekipe Kenneth Allen Cluba. Posle završetka</p>	<p>Tumačenje: Sudija je ispravno postupio. U momentu sporne situacije kapiten u igri ekipe Kenneth Allen Cluba nije spomenuo da želi da se njegov protest upiše u zapisnik. Pravila 5.1.2.1, 5.1.3.2, 23.2.4</p>

<p>utakmice, kapiten ekipe Kenneth Allen Cluba tražio je da se njegov protest evidentira u zapisnik. Prvi sudija je odbio njegov zahtev. Da li je prvi sudija ispravno postupio u ovom slučaju?</p>	
<p>7.5 (8.5) Na turniru u Škotskoj, u trećem setu, između ekipa Elliots i Grangemouth rezultat je bio nerešen 23-23. Dugi sudija je dosudio grešku u poziciji igrača ekipe Grangemouth-a. Ekipe Grangemouth-a je protestovala protiv ove sudijske odluke, ali bez uspeha. Kod rezultata 24-23 za ekipu Elliots-a, drugi sudija je ponovo dosudio grešku u poziciji igrača ekipe Grangemouth-a i set je dobila ekipa Elliots-a. Kapitan u igri ekipe Grangemouth-a ponovo je protestovao kod obojice sudija. Posle kraće diskusije, prvi sudija se složio da su u oba navrata donete pogrešne odluke. I pored toga, prvi sudija je izjavio da je set završen i da nikakva ispravka ne može biti napravljena. Uprkos nastavljenim protestima, sudija je nastavio igru četvrtim setom. Kapiten ekipe Grangemouth uložio je zvaničan protest po završetku meča. Da li je sudija ispravno postupio u ovoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Sudija je napravio grešku. Sudijama je dozvoljeno da isprave svoje odluke koje se tiču primene Pravila igre. Komitet za žalbe je ispravio ovu očiglednu grešku sudije i naložio da se utakmica ponovo odigra od rezultata 23-23 u trećem setu.</p>
<p>7.6 (8.6) U trećem setu utakmice Svetskog kupa za žene između Kine i Koreje, trener Kine je pritisnuo sirenu i dao znak za tajm-aut. Drugi sudija je instiktivno dunuo u pištaljku, ali je zatim shvatio da je ekipa Kine već iskoristila svoj drugi tajm-aut. Zatim je rukama pokazao da ostanu na terenu, a ekipa Kine nije sankcionisana zbog neosnovanog zahteva jer je odugovlačenje bilo neznatno. U tom trenutku, trener reprezentacije Kine dao je znak rukama da želi da napravi zamenu. Drugi sudija je odbio zahtev za zamenu kao neosnovan i igra je nastavljena. Da li je drugi sudija pravilno postupio u ovoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija nije bio u pravu. Pre nego što je dunuo u pištaljku morao je znati da ekipa Kine nema više tajm-auta pa je trebalo odbiti zahtev bez zvižduka. Pošto je odugovlačenje bilo neznatno, drugi sudija je verovatno dobro procenio da treba što pre igru nastaviti bez drugih posledica. Međutim, što se tiče zahteva za zamenu, zahtev je trebalo odobriti jer je upućen jedan zahtev u jednom prekidu igre (dozvoljen je samo jedan zahtev od strane iste ekipe, tokom istog prekida između nadigravanja). Pravila 15.1, 15.2.1, 15.11, 16.1, 16.2, 24.2.6, 24.2.7</p>

<p>7.7 (8.7) Na šampionatu Severne Amerike 1995, reprezentacija SAD je igrala vrlo izjednačenu utakmicu protiv Kanade. Pre početka petog seta trener SAD Miller predao je listić sa upisanom početnom postavom svoje ekipe. Prvi sudija je dao znak ekipama da uđu u teren. Na znak sudije, igrači SAD su zauzeli svoje pozicije u terenu, dok su igrači ekipe Kanade još uvek stajali oko trenera pored klupe za rezervne igrače. Prvi sudija je ponovo dao znak igračima Kanade da uđu u teren. Trener reprezentacije Kanade, očigledno videvši da se igrači SAD nalaze na terenu, tek tada drugom sudiji predaje listić sa upisanom početnom postavom svoje ekipe. Prvi sudija je sankcionisao ekipu Kanade opomenom zbog odugovlačenja igre. Trener SAD Miller je protestovao kod Kontrolnog komiteta tražeći da kanadska ekipa bude sankcionisana žutim kartonom i da njegova ekipa treba da osvoji poen. Koji je ispravan postupak u ovoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je napravio grešku na samom početku uputivši igrače početne postave SAD da zauzmu poziciju u terenu, iako trener Kanade nije dostavio listić sa početnom postavom svoje ekipe. Kada su već igrači početne postave SAD ušli u teren, onda je opomena za zadržavanje igre verovatno ispravno dodeljena od strane prvog sudije. Da je bilo očigledno da je trener Kanade pokušao da stekne prednost iz te situacije, tada bi Kontrolni komitet trebalo da tretira njegovo ponašanje kao neuljudno i da dodeli servis i poen ekipi SAD.</p>
<p>7.8 (8.8) Za vreme tajm-auta, u utakmici između Kube i Brazila, koja je odigrana na Svetskom kupu za žene, trener Kube sa celom ekipom se nalazio u samom uglu slobodne zone, vrlo blizu zone za zagrevanje. Sudije nisu ništa učinile da to spreče. Da li su sudije ispravno postupile?</p>	<p>Tumačenje: Pravilo 15.4.2 kaže da za vreme tajm-auta ekipa mora da ode u slobodnu zonu blizu svoje klupe za rezervne igrače. U skladu sa tim drugi sudija treba da kaže ekipi Kube da se približi svojoj klupi. Pravilo 15.4.2</p>
<p>7.9 (8.9) Na finalnom Olimpijskom kvalifikacionom turniru za žene, u drugom setu Hrvatska je vodila protiv Koreje 6-5. Nakon nadigravanja igračice su pokušavale da nađu vlažnu mrlju na terenu. Pomoćni trener Koreje je došao do bočne linije terena, pokušavajući da pomogne igračicama da nađu vlažnu mrlju. Prvi sudija je tada pozvao kapitena ekipe Koreje i rekao joj da opomene pomoćnika trenera da mora ostati na klupi. Da li je prvi sudija doneo ispravnu odluku?</p>	<p>Tumačenje: Pomoćniku trenera je dozvoljeno da sedi na klupi i ne sme da interveniše u toku utakmice. Samo trener sme hodati uz bočnu liniju terena. Prvi sudija je bio u pravu. Pravilo 5.2.3.4, 5.3.1</p>

<p>7.10 (8.10) Na finalnom Olimpijskom kvalifikacionom turniru za žene Koreja je igrala sa Kinom. U drugom setu, pri rezultatu 8-6 u korist Koreje, trener ekipe Koreje je pitao drugog sudiju da li je pravi igrač na mestu servera. Drugi sudija je proverio sa zapisničarom i odgovorio da je ispravan igrač spreman da servira. Prvi sudija je nastavio utakmicu. Da li je to ispravan postupak ekipe Koreje?</p>	<p>Tumačenje: Jedino je kapiten u igri dozvoljeno da razgovara sa sudijom. Zbog toga, trener nije ovlašćen da razgovara sa drugim sudijom. Pravilo 5.1.2</p>
<p>7.11 (8.11) Na Svetskom prvenstvu za kadetkinje igrala je Kuba protiv Slovačke. Trener ekipe Slovačke zatražio je tajm-aut. Drugi sudija je zviždukom dozvolio tajm-aut. Prvi sudija nije čuo zvižduk drugog sudije, pa je dozvolio izvođenje servisa ekipe Kube. Drugi sudija je ponovo zviždukom dozvolio ekipi Slovačke tajm-aut. Nakon izvesne konfuzije, prvi sudija dodeljuje opomenu zbog odugovlačenja ekipe Slovačke. Kasnije, u istom setu, ekipa Slovačke je sankcionisana zbog odugovlačenja igre od strane servera. Ova, druga po redu sankcija, za odugovlačenje na istoj utakmici za ekipu Slovačke dovela je do kaznenog poena zbog odugovlačenja i ekipa Kube je osvojila poen. To je bio 24 poen za ekipu Kube, posle čega su osvojile i meč poen. Slovakinje su žestoko protestovale zbog sankcija za odugovlačenje igre. Da li su protesti Slovačkinja opravdani?</p>	<p>Tumačenje: Slovakinje imaju dobar razlog za protestovanje. U situacijama kada su sudije imale suštinske nesporazume, ekipe ne smeju biti oštećene. Tako je prva opomena zbog odugovlačenja ekipe Slovačke bila neopravdana. Da opomena nije dodeljena u prvom slučaju, drugi slučaj bi zahtevao samo opomenu zbog odugovlačenja i Slovakinje nikada ne bi ni protestovale. S druge strane, ekipa Slovačke je trebalo da prijavi zvaničan protest prilikom prve sankcije za odugovlačenje. Kada su jednom to propustili, izgubili su pravo da se žale na odluku prvog sudije. Pravilo 5.1.2.1</p>

POGLAVLJE 8: SPECIJALNI SLUČAJEVI

<p>8.1 (9.1) Za vreme utakmice između ženskih ekipa Kanade i Kube, kubanske igračice su igrale veoma snažno i brzo. Kanadska ekipa je namerno usporavala tempo igre veoma emocionalnih Kubanki. Kako sudija treba da reaguje u ovom slučaju?</p>	<p>PRINCIP: "Tempo" je veoma osetljiv element odbojke. Tempo igre nije određen pravilima, ali njegova kontrola predstavlja ključni faktor dobrog i kvalitetnog suđenja. Prikladan tempo omogućava da igra bude na visokom nivou. S druge strane, sudija treba da na istom nivou održava tempo igre u okviru normalnog toka utakmice. Sudija ne sme nikada da dozvoli da bilo kakvi spoljni uticaji usporavaju tok dobre utakmice i upropaste nastup jedne od ekipa. Ovo je takođe "umetnost suđenja".</p>
<p>8.2 (9.2) Na utakmici Svetskog kupa između ženskih ekipa Kube i Perua, peškiri koji služi za brisanje pada ispao je jednoj kubanskoj igračici na teren i to između blokera Perua. Igra se nastavila i ekipa Kube je osvojila nadigravanje. Koji je ispravan postupak sudije u ovom slučaju?</p>	<p>Tumačenje: U ovom slučaju sudija mora da oceni stepen uticaja peškira na igru. Pošto je peškiri pao između igračica Perua, koje su bile aktivne u bloku, to je moglo da ima određeni uticaj na ishod ovog nadigravanja, i možda da izazove povredu igračica. Ako, prema proceni prvog sudije, situacija predstavlja opasnost za igrače, igru treba odmah zaustaviti pa ponoviti nadigravanje. S druge strane, ako je nadigravanje završeno i peškiri nema uticaja na njegov ishod, nema potrebe za ponavljanjem. Ako se ovo desi namerno ili se ponovi, primeniće se druge sankcije . Pravilo 17.2</p>
<p>8.3 (9.3) Pri rezultatu 9-7 u trećem setu utakmice u kuvajtskoj ligi, svetla u sali su se ugasila. U tom setu igrač početne postave jedne ekipe je odstranjen iz utakmice. Utakmica je nastavljena na drugom terenu. Pravilo 17.3.2.2 kaže da se prekinuti set poništava i ponovo igra sa istim članovima ekipa i istim početnim postavama. Koji je pravilna primena pravila igre povodom mogućnosti da odstranjeni igrač nastupi kao igrač početne postave njegove ekipe u ponovljenom trećem setu?</p>	<p>Tumačenje: Kada se ovaj set ponovo igra, isključeni i odstranjeni igrači nemaju pravo nastupa. Drugi igrač koji je u sastavu ekipe, a nije bio u početnoj postavi, mora zauzeti njegovo mesto. Takođe, sve druge sankcije koje su upisane u zapisnik do momenta kada je svetlo nestalo, prenose se u novi set.</p>

<p>8.4 (9.4) Na utakmici Svetskog kupa za žene između ekipa Brazila i Holandije, u toku drugog seta na glavnom semaforu koji prate gledaoci, primećena je greška u rezultatu. Odmah posle toga, trener Brazila je protestovao kod zapisničara, sudije i na kraju Kontrolnog komiteta takmičenja. U protestu ga je podržao šef brazilske delegacije koji je sa svog sedišta na tribinama, rezervisanog za šefove delegacija, došao do stola Kontrolnog komiteta.</p> <p>Prvi sudija je pozvao kapitena u igri ekipe Brazila i objasnio joj da će sankcionisati trenera zbog neuljudnog ponašanja. Iako je bila obavezna da obavesti trenera o odluci sudije, ona to nije učinila. Dalje, u opštoj konfuziji, drugi sudija nije uočio sankcionisanje trenera Brazila i sankcija nije upisana u zapisnik.</p> <p>Do tada, članovi Kontrolnog komiteta, ne znajući da je sazvana Sudijska konferencija, odlučili su da je greška na semaforu postojala. Osim toga, i zapisničar je napravio grešku, ali je zato rezervni zapisničar bio u skladu sa članom Kontrolnog komiteta i trenerom Brazila. Rezultat je ispravljen i igra je nastavljena bez upisivanja sporne situacije u zapisnik.</p> <p>Kako je trebalo prevazići ovaj incident?</p>	<p>Tumačenje: Prva greška je učinjena od strane zapisničara.</p> <p>Pravilo 25.2.2.1 Drugu grešku je napravio rukovalac semaforom.</p> <p>Treću grešku je načinio pomoćnik zapisničara, jer nije proverio sa zapisničarom da li se slažu, kako bi bili uvereni da su i jedan i drugi zapisnik usklađeni.</p> <p>Pravilo 26.2.2.5 Prvi sudija je, preko drugog sudije, trebalo da se uveri da je žuti karton - kazna upisan u zapisnik.</p> <p>Pravilo 25.2.2.6 Kapiten u igri brazilske ekipe je morala o dodeljenoj kazni, tj. žutom kartonu, da obavesti svog trenera. Pošto ona to nije uradila, trebalo je od nje zahtevati da to učini.</p> <p>Pravilo 21 Kontrolni komitet je pogrešio što je dozvolio šefu brazilske delegacije da dođe do stola za članove Komiteta. Predsednik žirija je trebalo da privremeno prekine utakmicu sazivanjem Sudijske konferencije kako bi rezultat mogao biti ispravljen. Neophodno je da predsednik žirija uključi prvog sudiju i delegata za suđenje u Sudijsku 44 konferenciju. Drugi sudija može biti pozvan, ali nema pravo glasa pri donošenju konačne odluke. Na Sudijsku konferenciju mogu biti pozvana i druga službena lica koja mogu dati relevantne informacije o spornoj situaciji.</p> <p>Vidi: Uputstva i instrukcije za suđenje. Na sreću, rezultat je ispravljen, sankcija je ostala upisana u zapisniku i igra je nastavljena. Problem je rešen jer su obojica sudija i kontrolor suđenja dozvolili da se zapisnik potpiše i odobri a da nisu uneli situaciju u vezi sa sankcionisanjem i ispravkom rezultata.</p> <p>Pravilo 25.2.2.6, 25.2.2.7</p>
--	---

<p>8.5 (9.5) Tokom meča između SAD-a u Brazila, igrač SAD-a je loše primio servis i lopta je otišla sa spoljne strane antene u slobodnu zonu ekipe Brazila. Tehničar ekipe SAD-a, Lloy Ball, jureći za loptom je prošao pored drugog sudije i otišao u slobodnu zonu ekipe Brazila. Prolazeći pored drugog sudije, Ball se uhvatio za stub koji drži mrežu kako bi se što brže okrenuo i stigao loptu. Sudija je dozvolio da se igra nastavi. Da li je to ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Sudija je ispravno postupio. Sve dok Ball nije imao kontakt sa stubom dok je odigravao loptu, to je ispravno odigravanje. Dakle ovo odigravanje je bilo ne samo regularno već i spektakularno. Pravilo 9.1.3</p>
--	--

<p>8.6 (novo) Na početku četvrtog seta ekipa A ima igrača broj 11 na poziciji 6 umesto igrača broj 15 koji je upisan na listiću za postavu. Tokom proveravanja startne postave drugi sudija nije primetio ovu nepravilnost. Nakon provere početne postave igrač broj 11 je odmah promenjen Liberom. Kasnije se igrač sa brojem 11 vratio na teren umesto Libera. Prvi tehnički tajm-aut je bio pri rezultatu 8:5 za ekipu A. Posle tehničkog tajm-auta igrač sa brojem 11 se pripremao da servira. Drugi sudija je signalizirao da je pogrešan igrač na terenu i počeo da objašnjava kapitenu ekipe i treneru o kojoj greški je reč. Rasprava je bila duga pa je i prvi sudija sišao sa sudijske stolice. Nakon provere listića za kontrolu Libera, bilo je očigledno da je igrač broj 11 u igri od početka ovog seta, tako da je prvi sudija odlučio da ponošti sve poene ekipi A. Poeni ekipe B ostaju važeći i oni dobijaju pravo da serviraju pri rezultatu 5:0 za ekipu B. Nekoliko nadigravanja kasnije pri rezultatu 8:5 za ekipu B ponovo je odobren tehnički tajm-aut. Da li je ovo bila ispravna procedura sudija?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je veoma kompleksna situacija sa više grešaka. Prva greška se desila na početku seta. Startna postava ekipe A na terenu nije odgovarala onoj koja je bila upisana u listić za postavu. Drugi sudija nije primetio tu nepravilnost. Druga greška se desila nakon tehničkog tajm-auta. Ekipi B trebalo je dodeliti dodatni poen kao kaznu za pozicionu grešku ekipe A, tako da je rezultat morao da bude 6:0 za ekipu B. Treća greška je odobren drugi tehnički tajm-aut kada je ekipa B osvojila 8. poen. Da je postojao kontrolni komitet na toj utakmici, predsednik komiteta bi takođe proverio postave i intervenisao bi da se ispravi situacija. Protest ekipe B na sudijskoj konferenciji bi rezultirao time što bi ekipa B dobila poen zbog kazne, što je promaklo sudijama.</p>
---	---

<p>8.7 (novo) Na meču ruske lige između ekipa Moskva i Belgorod, sudija je doneo odluku da sledeća servira ekipa Belgoroda. Ekipa Belgoroda je odmah zatražila zamenu i umesto igrača broj 6 ušao je igrač broj 9. U međuvremenu, prvi sudija je na sugestiju linijskog sudije promenio svoju odluku i dodelio nadigravanje ekipi Moskve. Shvativši to, trener ekipe Belgorod zatražio je da se izmena poništi i da se na teren vrati igrač broj 6. Drugi sudija je to dozvolio i utakmica je nastavljena sa prvobitnom postavom ekipe Belgoroda. Da li je ovaj postupak ispravan?</p>	<p>Tumačenje: Pošto je prvi sudija promenio svoju odluku, koja je i bila povod za izmenu ekipe Belgorod, u duhu igre je da se ovakav zahtev trenera prihvati.</p>
---	--